นิพพานมีคุณค่า?

หลวงพ่อเทียน จิตฺตสุโภ

นิพพานมีคุณค่า?

คำสอนของ

หลวงพ่อเทียน จิตฺตสุโภ

นิพพานมีคุณค่า?

หลวงพ่อเทียน จิตฺตสุโภ (พันธ์ อินทผิว)

พิมพ์ครั้งแรก มีนาคม ๒๕๓๔

จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม

ผู้พิมพ์ : แม่ชีสุขี จิตเจริญ
แม่ชีสุภาภรณ์ ลีลาวัฒนา

แจกเป็นธรรมทาน ห้ามจำหน่าย

ผู้สนใจขอรับหนังสือได้ท่านละ ๑ เล่ม
โดยแจ้งความจำนงไปที่
มูลนิธิหลวงพ่อเทียน จิตฺตสุโภ (พันธ์ อินทผิว)
๒๗ วัดสนามใน ต.วัดชลอ อ.บางกรวย จ.นนทบุรี ๑๑๑๓๐

พิมพ์ที่ องค์การค้าคุรุสภา

ที่ ๓๖/๒๕๓๔

มูลนิธิหลวงพ่อเทียน จิตฺตสุโภ
(พันธ์ อินทผิว)
๒๗ วัดสนามใน ต.วัดชลอ
อ.บางกรวย จ.นนทบุรี

วันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๔

เรื่อง อนุญาตให้พิมพ์หนังสือแจกเป็นธรรมทาน

มูลนิธิหลวงพ่อเทียน จิตฺตสุโภ (พันธ์ อินทผิว) อนุญาตให้แม่ชีสุขี จิตเจริญ และแม่ชีสุภาภรณ์ ลีลาวัฒนา จัดพิมพ์หนังสือ "นิพพานมีคุณค่า?" เพื่อแจกเป็นธรรมทาน เป็นการพิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม

การพิมพ์หนังสือแจกเป็นธรรมทาน เป็นการช่วยเผยแพร่และสืบต่อหลักพระพุทธศาสนาที่ดียิ่งวิธีหนึ่ง ธรรมทานในครั้งนี้จะเป็นเครื่องชี้แนะให้เพื่อนมนุษย์ได้พบกับ "ทาง" ที่จะ "เดิน" ไป เพื่อปลดเปลื้องตนเองจากทุกข์ทั้งปวง

มูลนิธิฯจึงขออนุโมทนาในกุศลเจตนาของทั้งสองท่านมาในโอกาสนี้ด้วย

ลงชื่อ พระอธิการทอง อาภากโร

(พระอธิการทอง อาภากโร)

ประธานมูลนิธิฯ

คำนำ

คณะญาติธรรมชาวหาดใหญ่ได้นิมนต์หลวงพ่อเทียน จิตฺตสุโภ ไปบรรยายธรรม ณ สวนยาง บ้านคลองเรียน (เยื้องศูนย์ฝึกวิชาชีพหลวงประธาน) เมื่อวันที่ ๑๐-๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ เป็นครั้งแรกในภาคใต้ **แนวทาง การเจริญสติ และ ธรรมเทศนาของท่าน ง่ายๆ แต่ลุ่มลึก ชี้ตรงสู่จิตใจของคนทุกคน ท้าทายให้ปฏิบัติ และรับรองผลหากปฏิบัติตามที่ท่านแนะนำไว้** และการปฏิบัติธรรมแนวทางนี้ ได้หยั่งรากลงในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

แม่ชีสุขี จิตเจริญ แห่งสำนักปฏิบัติธรรม เป่าเก่งเต้ง บ้านทุ่งลุง ตำบลพะตง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พิจารณาเห็นว่าธรรมบรรยายชุดนี้ มีคุณค่ามาก ดังนั้น เพื่อเป็นประโยชน์แก่สาธุชน จึงจัดพิมพ์เผยแพร่ โดยมีแม่ชีสุภาภรณ์ ลีลาวัฒนา เป็นผู้ออกทุนทรัพย์ และญาติธรรมร่วมสมทบด้วย เพื่อแจกเป็นธรรมทาน ให้ผู้สนใจได้ค้นพบชีวิตของตนเอง

แม่ชีสุขี จิตเจริญ
แม่ชีสุภาภรณ์ ลีลาวัฒนา

มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๔

คำชี้แจง

มูลนิธิหลวงพ่อเทียน จิตฺตสุโภ (พันธ์ อินทผิว) ตระหนักถึงความสำคัญของคำสอนของหลวงพ่อเทียน ที่จะเป็นเครื่องชี้ทางออกจากทุกข์ ทางมูลนิธิฯ มีนโยบายที่จะอนุรักษ์คำพูดและคำสอนของหลวงพ่อ ให้ตรงตามความหมายดั้งเดิม

การคงลักษณะคำพูดและคำสอนของหลวงพ่อไว้ ย่อมเป็นการช่วยรักษาคุณค่าของคำสอนให้คงอยู่ได้นาน เพื่อประโยชน์แก่คนทั่วไปและแก่คนรุ่นหลัง และเพื่อเป็นการแสดงความเคารพกตัญญูต่อท่าน ตลอดจนผู้อ่านก็จะได้สัมผัสรสแห่งธรรมโดยตรง หากมีการแก้ไขด้านภาษาแล้ว ความหมายของคำพูดจะคลาดเคลื่อนได้ง่าย และความผิดพลาดจะตามมา

ในการอ่านหนังสือคำสอนของหลวงพ่อเทียน จิตฺตสุโภ มีข้อสังเกตบางประการ ดังนี้

ประการแรก หลวงพ่อท่านไม่เคยเรียนหนังสือ ท่านพูดภาษาอีสานสำเนียงจังหวัดเลย ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๘-๒๕๑๙ เมื่อท่านอายุได้ ๖๔ ปี ท่านได้มาอยู่ที่วัดชลประทานรังสฤษฎ์ จังหวัดนนทบุรี ซึ่งต้องสอนธรรมะแก่ผู้ที่ไม่รู้ภาษาอีสาน ท่านจึงเริ่มเรียน เริ่มหัดพูดภาษาไทยภาคกลางในระยะเวลาสั้น ๆ ท่านได้พัฒนาความสามารถในการพูด การเขียนภาษาไทย จนถึงระดับหนึ่ง แต่การใช้คำพูดและภาษาของท่าน ยังมีคำพูดตลอดจนสำนวนอีสานปะปนอยู่ประปราย ดังนั้น ผู้ที่ไม่รู้ภาษาอีสานและ

ไม่เคยฟังสำนวนการพูดของหลวงพ่อมาก่อน อาจจะยังไม่คุ้นเคยในระยะแรก

ประการที่สอง **คำสอนของหลวงพ่อ เป็นเรื่องของสภาวะทางจิตใจ ที่ท่านได้มีประสบการณ์มาด้วยตัวเอง คำสอนนั้นมีคุณค่าอยู่ในตัวเองแล้ว** มูลนิธิฯ จึงหลีกเลี่ยงการตีความหรือขัดเกลา ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามคำเตือนที่หลวงพ่อเคยให้ไว้

"...อันนี้ก็พูดเตือนกันเอาไว้.....แต่หลวงพ่อเขียนหนังสือไม่เป็นนะ พูดให้ฟัง มีคนเอาเทปไปเขียนหนังสือ ถอดออกมาเป็นตัวหนังสือ บางคำหลวงพ่อพูดเป็นภาษาบ้านหลวงพ่อ เพราะหลวงพ่อพูดไม่เป็น-ภาษากลาง หลวงพ่อจำเป็นต้องพูดภาษาเมืองเลย คนไปถอดเทปหรือเขียนมาเป็นตัวหนังสือ บางคนก็ไปตีความหมาย อันนั้นมันก็ดีเหมือนกัน แต่ไม่ใช่ไม่ดีนะ เพื่อคนจะได้รู้ แต่ความจริงไปตีความหมาย ถอดออกมา บางทีผิดก็ได้ อย่างที่เราว่า "สัญญา" นี้เอง คำว่า "สัญญา" คำนี้ บางทีหลวงพ่อพูด "สัญญา" อาจจะลึก หรือจะตื้นก็ได้

อันนี้ เรื่อง "อาการเกิด-ดับ" ก็เช่นเดียวกัน คำว่า "อาการเกิด-ดับ" นี้ หลวงพ่อก็พูดให้ฟังแล้ว "อาการเกิด-ดับ" บางคนพูดเอาสูง ๆ มาเป็นต่ำ ๆ บางคนพูดเอาต่ำ ๆ ขึ้นไปเป็นสูง ๆ อันนี้ก็หลวงพ่อก็พูดว่า "อาการเกิด-ดับ" เช่นเดียวกัน หลวงพ่อเคยพูดแนะนำเอาไว้หลายท่าน แต่คนเขียนหนังสือ หลวงพ่ออ่านไม่เป็นนะ เขียนหนังสือก็เขียนมา ถ้าหากเป็นภาษาหลวงพ่อ ตีความหมายได้ แต่แปลได้ แต่ขอให้วงเล็บไว้ดี ที่คำ..ตัวเองยัง

สงสัยนะ ไม่ใช่ห้ามนะ ถ้าวงเล็บไว้เพื่อคนผู้ที่อ่านข้างหลัง "คำพูดของหลวงพ่อเป็นอย่างนี้..อือ" จึงจะไม่เปลี่ยนแปลง ***บางคนตัดคำพูดทิ้มไป*** *ไปแปลเป็นภาษาแล้ว มันก็เลย****ความหมาย..ก็เพี้ยนไป***..."[๑]

"...หยั่งว่าเตือนกันเอาไว้ บัดนี้ ถ้าคนใดเอาเทปไปเขียนก็ตาม หลวงพ่อไม่ได้สงวนนะ แต่อยู่ดี ๆ คนเอาไปใช้ได้ แต่ขอให้วงเล็บเป็นความหมายไว้ เออ..คำนี้เราไม่สามารถที่จะแปลออกมาได้ ก็ต้องรักษาไว้ แต่ว่าแปลออกมาได้ ***แต่ว่าคำเดิมให้มันยังคงที่อยู่*** *หลวงพ่อเข้าใจว่าเมื่ออนุชนรุ่นหลังจะได้จำไว้ เพราะเขาจะตีความหมายหรือเขาจะปฏิบัติรู้มา เป็นอย่างนั้น..."*[๒]

มูลนิธิหลวงพ่อเทียน จิตฺตสุโภ
(พันธ์ อินทผิว)
มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๔

๑, ๒,.....จากแถบเสียง "ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน" (ท ๑๓๘ ม)

ข้อสังเกตในการอ่าน

๑. บางครั้งหลวงพ่อพูดเรื่องหนึ่งยังไม่จบความ แล้วก็เปลี่ยนไปพูดเรื่องอื่นสอดแทรกเข้ามา ในการเรียบเรียง จะขึ้นย่อหน้าใหม่สำหรับเรื่องที่สอดแทรกเข้ามา

๒. การลำดับถ้อยความของประโยค ไม่เป็นไปตามที่ใช้กันทั่วไป ตัวอย่างเช่น

(ก) หลวงพ่อ : "วันนี้อาตมาก็จะนำมาแสดงความบริสุทธิ์ให้ฟัง"

ทั่วไป : "วันนี้อาตมาจะนำความบริสุทธิ์มาแสดงให้ฟัง

(ข) หลวงพ่อ : อย่างคนอย่าไปเชื่อมันมากเกินไป ทุกวันนี้"

ทั่วไป : อย่างคนทุกวันนี้ อย่าไปเชื่อมันมากเกินไป

๓. การพิมพ์ตัวอักษรพิเศษ ในบางกรณี

(ก) ตัว***เอนหนา*** ใช้กับคำที่เป็นภาษาอีสาน หรือคำภาษาไทยที่หลวงพ่อพูด แต่ในที่นั้น ไม่ได้มีความหมายอย่างภาษาไทยทั่วไป

– ภาษาอีสาน เช่น

"ต้องเอาสวรรค์เอานรกมาขู่ เอาสวรรค์***มาย่องมายุก*** เอา***ยัง***ทำได้ *(หลอกล่อ, จึงจะ)*

รู้นำ เห็น***นำ*** *เข้าใจ**นำ*** *(ตาม)*

– ภาษาไทยที่มีความหมายพิเศษ เช่น

"มันจะหลุดพ้น***ทำไม***" *(ได้อย่างไร)*

"นอนไม่หลับ***เพื่อ***อะไร" *(เพราะ)*

(ข) *ตัวเอนบาง* ในวงเล็บ เป็นคำที่ผู้จัดทำเพิ่มเติมเท่าที่จำเป็น เพื่อความเข้าใจของผู้อ่าน ได้แก่ คำแปลภาษาอีสาน หรือคำแปลความหมายของคำภาษาไทย ที่มีความหมายแตกต่างจากทั่วไป หรือคำที่เติมเพื่อความชัดเจนของข้อความให้ง่ายต่อความเข้าใจ ในกรณีตัว*เอนบาง*นี้ ผู้อ่านสามารถ "เว้นไปได้" หากต้องการ

คณะผู้จัดทำ

ประวัติโดยสังเขป ของ หลวงพ่อเทียน จิตฺตสุโภ

หลวงพ่อเทียน จิตฺตสุโภ เดิมชื่อ พันธ์ อินทผิว เกิดเมื่อวันที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๔ ที่บ้านบุฮม ต.บุฮม อ.เชียงคาน จ.เลย บิดาชื่อ จัน มารดาชื่อ สม บิดาของท่านเสียชีวิตตั้งแต่ท่านยังเด็ก ในสมัยนั้นหมู่บ้านบุฮมยังไม่มีโรงเรียน ท่านจึงไม่ได้เรียนหนังสือ ในวัยเด็กท่านได้ช่วยมารดาทำไร่ทำนา เช่นเดียวกับเด็กอื่น ๆ ในหมู่บ้าน

เมื่ออายุได้ ๑๐ ปี ท่านได้บรรพชาเป็นสามเณร อยู่กับหลวงน้าที่วัดในหมู่บ้าน ได้เรียนตัวหนังสือลาวและตัวหนังสือธรรมพออ่านออกและเขียนได้บ้าง และได้เริ่มฝึกกรรมฐานตั้งแต่ครานั้น ท่านได้ปฏิบัติหลายวิธี เช่น วิธีพุทโธ วิธีนับหนึ่ง สอง สาม..... หลังจากบรรพชาเป็นสามเณรได้ ๑ ปี ๖ เดือน ก็ลาสิกขาบทออกมาช่วยทางบ้านทำมาหากิน

เมื่ออายุได้ ๒๐ ปี ท่านได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุตามประเพณี ได้ศึกษาและทำสมาธิกับหลวงน้าอีกครั้งหนึ่ง หลังจากบวชได้ ๖ เดือนท่านได้ลาสิกขาบทออกมา และแต่งงานมีครอบครัวเมื่ออายุ ๒๒ ปี มีบุตรชาย ๓ คน ท่านมักจะเป็นผู้นำของคนในหมู่บ้านในการทำบุญ จนเป็นที่นับถือและได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านถึง ๓ ครั้ง แม้จะมีภาระมาก ท่านก็ยังสนใจการทำสมาธิและได้ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอตลอดมา

ต่อมาท่านได้ย้ายไปอยู่ในตัวอำเภอเชียงคาน เพื่อให้ลูกได้เรียนหนังสือ ท่านได้ประกอบอาชีพเป็นพ่อค้าเดินเรือ ค้าขายขึ้นล่องตามลำน้ำโขงระหว่าง เชียงคาน–หนองคาย–เวียงจันทร์ บางครั้งไปถึงหลวงพระบาง ทำให้ท่านได้มีโอกาสพบปะกับพระอาจารย์กรรมฐานหลายรูป จึงเกิดความสนใจธรรมะมากขึ้น นอกจากนี้ ท่านยังเห็นว่าแม้จะทำความดี ทำบุญ และปฏิบัติกรรมฐานมาหลายวิธีตั้งแต่อายุยังน้อย แต่ท่านก็ยังไม่สามารถเอาชนะความโกรธได้ ท่านจึงอยากค้นคว้าหาทางออกจากสิ่งเหล่านี้

ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ เมื่ออายุได้ ๔๕ ปีเศษ ท่านได้ออกจากบ้านโดยตั้งใจแน่วแน่ว่าจะไม่กลับจนกว่าจะพบธรรมะที่แท้จริง ท่านได้ไปปฏิบัติธรรมที่วัดรังสีมุกดาราม ต.พันพร้าว อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย (ปัจจุบันคือ อ.ศรีเชียงใหม่) โดยทำกรรมฐานวิธีง่าย ๆ คือ ทำการเคลื่อนไหว แต่ท่านไม่ได้ภาวนาคำว่า “ติง–นิ่ง” (ติง แปลว่า ไหว) อย่างที่คนอื่นทำกัน ท่านเพียงให้รู้สึกตัวในขณะที่เคลื่อนไหวเท่านั้น ในช่วเวลาเพียง ๒–๓ วัน ท่านก็สามารถหลุดพ้นจากความทุกข์ได้อย่างเด็ดขาด โดยปราศจากพิธีรีตองหรือครูอาจารย์ ตรงกับวันขึ้น ๑๑ ค่ำ เดือน ๘ พ.ศ. ๒๕๐๐

หลังจากนั้น ท่านได้กลับมาเผยแพร่ชี้แนะสิ่งที่ท่านได้ประสบมา แก่ภรรยาและญาติพี่น้องเป็นเวลา ๒ ปี ๘ เดือน โดยในขณะนั้นท่านยังเป็นฆราวาสอยู่

วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๓ ท่านได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากเห็นว่า ถ้าหากบวชเป็นพระภิกษุแล้ว จะทำให้การเผยแพร่ธรรมะสะดวกขึ้น

คำสอนของหลวงพ่อได้แพร่หลายออกไปเรื่อย ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ได้มีผู้ปฏิบัติตามเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ หลวงพ่อได้อุทิศชีวิตให้กับการสอนธรรมะ อย่างไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยหรือสุขภาพของร่างกาย จนกระทั่งอาพาธเป็นโรคมะเร็งที่กระเพาะอาหารเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๒๕ ถึงแม้ว่าสุขภาพของท่านจะทรุดโทรมลงมาก แต่ท่านก็ยังคงทำงานของท่านต่อไปจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต

หลวงพ่อได้ละสังขารอย่างสงบ ณ ศาลามุงแฝกบนเกาะพุทธธรรม สำนักปฏิบัติธรรมทับมิ่งขวัญ ต.กุดป่อง อ.เมือง จ.เลย เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๑ เวลา ๑๘.๑๕ น. รวมอายุได้ ๗๗ ปี และได้ใช้เวลาอบรมสั่งสอนธรรมะแก่คนทั้งหลายเป็นเวลา ๓๑ ปี

วิธีเจริญสติในอิริยาบถนั่ง

การฝึกสติแบบนี้ ทีแรกต้องนั่งอย่างนี้, นั่งพับเพียบก็ได้ นั่งเหยียดขาก็ได้ นั่งขัดสมาธิก็ได้ นั่งเก้าอี้ห้อยเท้าอยู่ก็ได้

เอามือวางไว้ที่ขาทั้งสองข้าง...คว่ำไว้

พลิกมือขวาตะแคงขึ้น...ทำช้า ๆ...ให้รู้สึก

ยกมือขวาขึ้นครึ่งตัว...ให้รู้สึก...มันหยุดก็ให้รู้สึก

เอามือขวามาที่สะดือ...ให้รู้สึก

พลิกมือซ้ายตะแคงขึ้น...ให้รู้สึก

ยกมือซ้ายขึ้นครึ่งตัว...ให้มีความรู้สึก

เอามือซ้ายมาที่สะดือ...ให้รู้สึก

เลื่อนมือขวาขึ้นหน้าอก...ให้รู้สึก

เอามือขวาออกตรงข้าง...ให้รู้สึก

ลดมือขวาลงที่ขาขวา ตะแคงไว้...ให้รู้สึก

คว่ำมือขวาลงที่ขาขวา...ให้รู้สึก

เลื่อนมือซ้ายขึ้นที่หน้าอก...ให้มีความรู้สึก

เอามือซ้ายออกมาตรงข้าง...ให้มีความรู้สึก

ลดมือซ้ายลงที่ขาซ้าย ตะแคงไว้...ให้มีความรู้สึก

คว่ำมือซ้ายลงที่ขาซ้าย...ให้รู้สึก

ทำต่อไปเรื่อย ๆ...ให้รู้สึก

(โปรดดูภาพประกอบ)

1

2

3

4

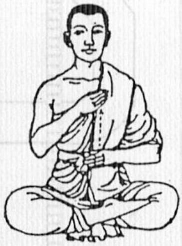
5

6

7

8

9

10

11

12

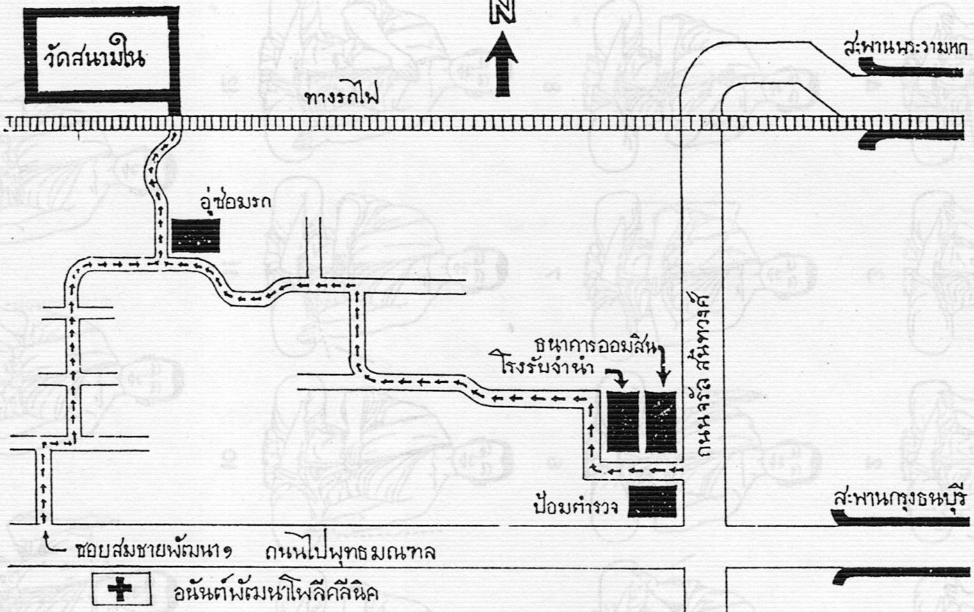
13

14

15

วัดสนามใน
N
ทางรถไฟ
สะพานพระรามหก
อู่ซ่อมรถ
ธนาคารออมสิน
โรงรับจำนำ
ถนนจรัญสนิทวงศ์
ป้อมตำรวจ
สะพานกรุงธนบุรี
ซอยสมชายพัฒนา๑
ถนนไปพุทธมณฑล
อนันต์พัฒนาโพลีคลีนิค

นิพพานมีคุณค่า ?

วันนี้เป็นวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๒๔ ขึ้น ๑๓ ค่ำ เดือน ๑๑ ณ สวนยางบ้านคลองเรียน อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา สำหรับอาตมา ได้เดินทางมาจากจังหวัดขอนแก่น ได้มาบรรยายธรรม หรือวิธีปฏิบัติธรรม เพื่อให้ความรู้แจ้ง เห็นจริง ตามความเป็นจริง ที่ทุกคนแสวงหาทางพ้นทุกข์

ดังนั้น วันนี้เมื่อได้พูดถึง ความรู้แจ้ง เห็นจริง หรือความพ้นทุกข์นั้น คนเราส่วนมาก ถ้าหากพ้นทุกข์ ก็ต้องไม่อยู่กับโลกแล้ว ถ้าหากเห็นแจ้ง ก็ต้องไปบวชเป็นพระสงฆ์องค์เณรหรือเป็นพระอรหันต์ คำว่า อรหันต์ หรืออะระหันต์ นี่ก็มันเป็นคำ คำที่สมมติเท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนี้ อาตมาจะริเริ่มที่อาตมาได้ประสบการณ์มา

ทีแรกอาตมาก่อนที่จะรู้ แต่ไม่ต้องเกี่ยวข้อง เรื่องการรักษาศีล ให้ทาน ทำกรรมฐาน ไม่ต้องพูดก็ได้ มันเป็นเรื่องสมมติพูดขึ้นมา สมมติมีมากมายหลายเรื่อง เหมือนกับใบไม้ในป่า ที่สวนยางนี่แหละ สมัยหนึ่งพระพุทธเจ้าของเรา พาภิกษุจำนวนหนึ่ง เดินเข้าไปในป่า พระพุทธเจ้าของเรานี้ เห็นใบไม้มันแห้ง หรือมันหล่นร่วงลงมา

ตั้งแต่ปลาย มันตกลงมาถึงดิน มันแห้งอยู่ตามพื้นดิน พระองค์ก็เลยเอามือล้วงลง กำเอาใบไม้แห้งเต็มกำมือหนึ่งขึ้นมายกถามภิกษุที่ติดตามพระองค์ไปนั้นว่า

"ใบไม้ในป่า กับใบไม้แห้งในกำมือเรานี้ เมื่อเอามาเปรียบเทียบกันแล้ว อะไรจะมากน้อยกว่ากัน ภิกษุทั้งหลาย"

ภิกษุทั้งหลายเหล่านั้น ก็เลยตอบพระองค์ว่า

"ใบไม้ในป่านั้นมีมาก พระเจ้าค่ะ แต่ใบไม้ในกำมือของพระองค์นั้นมีน้อยมากที่สุด จะเปรียบเทียบกันนั้นหาไม่ได้เลย" ว่าอย่างนั้น

ตอนนี้ ที่เราทำบุญให้ทาน รักษาศีลนั้นมันมาก แต่ที่มันน้อยที่สุดนั้น พระพุทธเจ้าสอนให้ทุกคนมีสติ เมื่อมีสตินั้น เราก็พูดกันแล้วว่า สติ ความระลึกได้ สัมปชัญญะ ความรู้ตัว ว่าอย่างนั้น

แต่ตอนนี้ก็มาพูดกัน ให้รู้จักเรื่องคุณค่า ของการมีสติ ที่อาตมาได้ไปดูหนังสือนวโกวาท มีธรรมอยู่ ๔ ข้อ หรือ ๔ หมวดด้วยกัน หมวดที่แรกที่สุดว่า ธรรมที่มีอุปการะมาก ๒ อย่าง หนึ่ง สติ ความระลึกได้ สอง สัมปชัญญะ ความรู้ตัว อันนี้เป็นบทแรกที่สุด บทต่อไปว่า ธรรมที่เป็นโลกบาลคุ้มครองโลกสองอย่าง หิริ ความละอายแก่ใจ โอตตัปปะ ความเกรงกลัวต่อบาปกรรม บทที่สาม ท่านก็สอนเอาไว้ว่า ธรรมอันทำให้งามสองอย่าง ขันติ ความอดทน โสรัจจะ ความเสงี่ยม แต่บทที่สี่นั้น

จะพูดก็ได้ หรือไม่พูดก็ได้ ในบทที่สาม อาตมาก็บางทีอาจจะพูดก็ได้ หรือไม่พูดก็ได้ บทที่สองก็เหมือนกัน พูดก็ได้ ไม่พูดก็ได้

บทที่สำคัญ เราควรสำนึก ควรพิจารณา ให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้งว่า ธรรมที่มีอุปการะมาก ๒ อย่างนี้ ท่านไม่ได้พูดเรื่องเงิน คำว่า มีค่ามากที่สุด คำว่า อุปการะมากนั้น ก็หมายถึงมีค่ามากที่สุด คำว่า ค่ามากนี้ ท่านไม่ได้หมายถึงว่ามีเงิน ๑๐๐ ล้าน ๑,๐๐๐ ล้าน เปรียบเทียบอย่างนั้นมันไม่ได้ หรือว่า มีทองคำเท่านั้นกิโล เท่านี้กิโล ท่านก็ไม่เปรียบเทียบอย่างนั้น

คำว่า มีอุปการะมากนี้ หมายถึง ไม่กำหนดกฎเกณฑ์หาประมาณไม่ได้ ถ้าพูดถึงว่า หาประมาณไม่ได้ ก็เหมือนกับที่จะพูดว่า หลุดพ้น หรือ เป็นพระอรหันต์นี้เอง

เอาเงินไปซื้อให้มันหลุดพ้นจากความเป็นทุกข์นี้ไม่ได้ เอาเงินไปซื้อให้เป็นพระอรหันต์ก็ไม่ได้ จะหลุดพ้นได้ เพราะการเจริญสติเท่านั้น หรือจะเป็นพระอรหันต์ได้ ก็เพราะการเจริญสติเท่านั้น นอกจากวิธีการเจริญสติแล้ว ไม่มีทาง

จึงได้มีความหมายไว้ว่า ธรรมที่มีอุปการะมากสองอย่างหนึ่ง สติ ความระลึกได้ คำเดียวเท่านี้ก็พอ สัมปชัญญะ ความรู้ตัว การรู้ตัวกับการระลึกได้นั้น ถ้าจะพูดได้เป็นคำเดียวกัน คนมีสตินี่แหละ การทำ การพูด การคิด จะไม่พลาดผิด

การเจริญสตินั้น ท่านว่าให้ทำบ่อย ๆ ทำบ่อย ๆ ก็ทำความรู้สึกนี่เอง เมื่อพูดถึงความรู้สึกแล้ว ก็พูดวิธีปฏิบัติพร้อม ๆ

กันไป ทุกคนต้องทำตามอาตมาก็ได้

เอามือเรามาวางไว้บนขาทั้งสองขานั่นเอง คว่ำมือไว้ ตามเท่าที่อาตมาได้ทำ ทำอย่างนี้

พลิกมือขวาตะแคงขึ้น ทำช้า ๆ ให้มีความรู้สึก อันความรู้สึกนั้นท่านเรียกว่า สติ

ยกมือขวาขึ้นครึ่งตัว แล้วก็รู้สึกว่า มันไหวขึ้นมา แล้วก็มันหยุดนิ่ง ก็รู้สึกตัว

บัดนี้ เลื่อนมือขวาเข้ามาที่สะดือเรา เมื่อมือมาถึงที่สะดือเราก็มีความรู้สึกว่า มันหยุดแล้ว เราก็รู้

พลิกมือซ้ายตะแคงขึ้นที่ขาซ้าย ชันไว้ แล้วก็มีความรู้สึก

ยกมือซ้ายขึ้นครึ่งตัว ให้มีความรู้สึก หยุดไว้

บัดนี้ เลื่อนมือซ้ายเข้ามาทับมือขวาที่สะดือ แล้วก็รู้สึกอันนี้เรียกว่า การเจริญสติ

อันความรู้สึกนั้น ท่านเรียกว่า ความตื่นตัว หรือว่า ความรู้ตัว เรียกว่า สติ

เลื่อนมือขวาขึ้นหน้าอก ทำช้า ๆ มาถึงหน้าอกแล้ว เอาหยุดไว้

เลื่อนมือขวาออกมาตรงข้าง ไหวมาช้า ๆ อย่างนี้ เมื่อมาถึงที่ตรงข้างหยุด

แล้วก็ลดมือขวาลงที่ขาขวาตะแคงเอาไว้ ให้รู้สึกตัว

คว่ำมือขวาลงที่ขาขวา ให้มีความรู้สึกตัว

เลื่อนมือซ้ายขึ้นหน้าอก ให้มีความรู้สึกตัว

เอามือซ้ายออกมาที่ตรงข้าง ให้มีความรู้สึกตัว

ลดมือซ้ายลงที่ขาซ้าย ตะแคงเอาไว้ ให้มีความรู้สึกตัว

คว่ำมือซ้ายลงที่ขาซ้าย ให้มีความรู้สึกตัว

อันนี้เป็นวิธีปฏิบัติ เป็นการเจริญสติ เราไม่ต้องไปศึกษาเล่าเรียนในพระไตรปิฎกก็ได้ การไปศึกษาเล่าเรียนพระไตรปิฎกนั้น มันเป็นพิธี คำพูดเท่านั้น มันไม่ใช่เป็นการปฏิบัติเพื่อความเห็นแจ้ง การปฏิบัติเพื่อความเห็นแจ้ง ทำอย่างนี้แหละ

รับรองว่าทุกคนต้องทำได้ เมื่อทุกคนทำได้ ทุกคนก็ต้องหลุดพ้นได้ เมื่อทุกคนหลุดพ้นได้ ถ้าจะพูดถึงเป็นพระอรหันต์ทุกคนก็ต้องเป็นพระอรหันต์ได้

ตอนที่พูดถึง ความเป็นพระอรหันต์ และความหลุดพ้นนี้ก็ต้องย้ำกันอีกครั้งหนึ่ง เพราะเราไปสงสัย ไปเข้าใจกัน ไม่ถูกตรงตามคำสอนของพระพุทธเจ้า คำว่า ความหลุดพ้น นั้น เรานึกเอาเองว่า หลุดพ้นอย่างนั้น หลุดพ้นอย่างนี้ หรือหลุดพ้นจากกิเลสเป็นอย่างนั้น อย่างนี้ อันนั้นเราไปคาดคิดเอาเอง

คำว่า ความหลุดพ้นนี้ ก็หมายถึง ความโกรธ ความโลภ ความหลง มันไม่มีอยู่ตลอดเวลา เราทำความเห็นแจ้งอันนี้แหละ แปลว่า หลุดพ้นจากสิ่งเหล่านี้แหละ หลุดพ้นจากสิ่งเหล่านี้ ท่านก็ว่า ความหลุดพ้นจากความเป็นทุกข์ ทุกข์เกิดขึ้น เพราะมีความหลง เมื่อมีความหลงแล้ว ทำ พูด คิดอะไร ก็ไม่ถูกต้อง

ดังนั้น การเจริญสตินี้ ต้องทำมาก ๆ ทำบ่อย ๆ นั่งทำก็ได้ นอนทำก็ได้ ขึ้นรถ ลงเรือ ทำได้ทั้งนั้น เวลาเรานั่งรถเมล์ เรานั่งรถยนต์ก็ตาม เราเอามือวางไว้บนขา พลิกขึ้น คว่ำลงก็ได้ หรือเราไม่อยากพลิกขึ้นคว่ำลง เราเพียงเอามือสัมผัสนิ้วอย่างนี้ก็ได้ สัมผัสอย่างนี้ ให้มีความตื่นตัว ทำช้า ๆ หรือจะกำมือเหยียดมือ อย่างนี้ก็ได้

"ไม่มีเวลาที่จะทำ" บางคนว่า

"ทำไม่ได้ มีกิเลส" เข้าใจอย่างนั้น

อันนี้ ถ้าเราตั้งใจแล้ว ต้องมีเวลา มีเวลาเพราะเราหายใจได้ เราทำการทำงานอะไร ให้มีความรู้สึกตัว เช่น เราเป็นครูสอนหนังสือ เวลาเราจับดินสอ เอามาเขียนหนังสือ เรามีความรู้สึกตัว เขียนตัวหนังสือไปแล้ว เราก็รู้ อันนี้เป็นการเจริญสติแบบธรรมดา ๆ ศึกษาธรรมะกับธรรมชาติ เวลาเราทานอาหาร เราเอาช้อนเราไปตักเอาข้าว เข้ามาในปากเรา เรามีความรู้สึกตัว ในขณะที่เราเคี้ยวข้าว เรามีความรู้สึกตัว กลืนข้าวไปในท้อง ไปในลำคอ เรามีความรู้สึกตัว อันนี้ก็เป็นการเจริญสติ

อย่าเพิ่งพูดว่า ไม่มีโอกาส ไม่มีเวลานั้น อันนั้นเป็นคนที่ไม่ตั้งใจ คือ ไม่รู้จัก ไม่สนใจ เรื่องชีวิต นี้เอง

เมื่อเราทำอย่างนี้ ทำบ่อย ๆ มันจะปรากฏ ความปรากฏนั้น คือ ความสะสมอันนี้เป็นเหตุ ผลของมันเกิดขึ้นนั้น เรียกว่า ญาณของปัญญา เหตุของมัน คือ ทำความรู้สึก

สมมติ เราเอาผลไม้ไปลงดิน เมื่อเอาผลไม้ เอาเมล็ดพืช อะไรต่าง ๆ นี้ไปเพาะไปปลูกไว้ เราเอาน้ำไปรดมัน รดบ่อย ๆ ความอบอุ่นกระทบเข้าไปในผลเมล็ดพืชอันนั้น มันก็แตกขึ้นมา มันก็เป็นผลขึ้นมา

อันนี้ก็เหมือนกัน ที่เราทำนี้ มันเป็นเหตุของมัน เหตุของมัน คือ เราทำความรู้สึก ผลของมัน ปัญญามันจะรู้ขึ้นมาทันที อันนั้นเป็นรูป อันนี้เป็นนาม เราจะรู้จักเอง แต่ไม่ไปสนใจมัน

ที่อาตมานำมาเล่าให้ฟังนี่ จำได้นี่ อันนี้รู้จำ เมื่อเรารู้จำแล้ว ต้องพิจารณาก็รู้จัก รู้จักแล้วก็ใช้สติปัญญาพิจารณา ทำให้มีสติตื่นตัวอยู่เสมอ เป็นการรู้แจ้ง เป็นการรู้จริง คำว่า รู้แจ้ง รู้จริง นี้หมายถึง รู้อยู่ทุกขณะ ทุกเวลา อันนี้รู้แจ้ง รู้จริง อย่างไรก็ตาม จำเป็นรู้จำก่อน

บัดนี้ เมื่อเรานั่งนาน ๆ มันเจ็บแข้ง เจ็บขา เจ็บหลัง เจ็บเอว เราก็ต้องเดิน เดินไป เดินมา ก้าวเท้าไป ก้าวเท้ามา ทำความรู้สึก แต่ไม่ได้พูดว่า ซ้ายย่างหนอ ขวาย่างหนอ ไม่ต้องพูด เพียงเอาความรู้สึกเท่านั้น

อันความรู้สึกนั้นแหละ เป็นการเจริญสติ คำว่า สติ ความระลึกได้ อันความระลึกได้ กับความรู้สึกนั้น เป็นอันเดียวกัน บัดนี้ เมื่อเราทำบ่อย ๆ ความคุ้นเคยมันบ่อย ๆ เมื่อมันคิดวูบขึ้นมา

เราจะรู้สึก อันความรู้สึกนั้น ท่านเรียกว่า มีสติ มันรู้สภาพหรือภาวะของความคิด

ดังนั้น การเดินจงกรมก็เป็นการเจริญสติ เป็นการระลึกได้จริง ๆ อันนี้ไม่จำกัด ไม่กำหนดกฎเกณฑ์ จะเป็นคนหนุ่ม คนสาว เป็นคนเฒ่า คนแก่ กลางคนก็ทำได้ เพราะเราไม่ต้องการความทุกข์ เมื่อเราทำอย่างนี้ ความทุกข์มันหายไปเอง

สมมติ เหมือนกันกับที่เราอยู่ที่มืด เราไม่ต้องการความมืด แต่เราไม่รู้จักวิธีที่จะไล่ความมืดได้ เราเพียงมีไม้ขีดไฟ หรือเทียนขึ้นมาก็ตาม จุดไม้ขีดไฟออกไป ความมืดมันหายไปเอง

อันนี้ก็เหมือนกัน แต่เราทำความรู้สึกอยู่อย่างนี้ เมื่อเราทำความรู้สึกอยู่อย่างนี้ ความโกรธ ความโลภ ความหลง มันก็*บ่ (ไม่)* มีอยู่แล้ว ที่มันโกรธ มันโลภ ขึ้นภายในจิตใจนั้น เรียกว่า เราไม่ตื่นตัว คือ เราไม่เห็น ไม่เข้าใจนั่นเอง

ดังนั้น ที่อาตมานำมาชี้แจง หรือนำมาแนะแนววิธีปฏิบัติให้นี้ อันนี้ แบบนี้ปฏิบัติง่าย ๆ ปฏิบัติแบบพระพุทธเจ้าจริง ๆ เรื่องนี้

เมื่อพูดถึงว่า การปฏิบัติของพระพุทธเจ้าจริง ๆ แล้ว คนอื่นนั้นทำ พุทโธ หรือ อรหัง พองยุบ นับหนึ่ง สอง สามนั้น ถูกไหม เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าไหม อันนั้นไม่ต้องไปสนใจมัน ใครจะพูดอย่างไรก็ตาม ไม่ต้องไปสนใจมัน เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าก็ตาม ไม่เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าก็ตาม แต่อาตมาไม่ได้เอามาพูด

เรื่องนั้น เพราะเราทุกคนต้องการความจริง อะไรก็ตาม ถ้าหากว่ามันทำลายความหลงผิดได้ อันนั้นแหละถูกต้อง

ที่อาตมาพูดนี้ อาตมารับรองได้ รับรองได้จริง ๆ ทำไมว่ารับรองได้ เพราะอาตมาแต่ก่อนก็เคยโกรธเหมือนกัน เมื่ออาตมามาทำอย่างนี้ อาตมาความโกรธมันไม่มี เพราะอาตมาเห็นความโกรธไม่มี อย่างที่ญาติโยม และท่านทั้งหลาย นั่งฟังอาตมาพูดนี้ ในขณะนี้ อาตมาเข้าใจว่า

หลวงพ่อ : ทุกคนไม่มีโกรธใช่ไหม เดี๋ยวนี้นี่ ในขณะนี้ ไม่มีโกรธใช่ไหม

ผู้ฟัง : ครับ.....ไม่มี

หลวงพ่อ : เมื่อความไม่มีโกรธนั้น เราจะไปหาความโกรธทำไม เพราะโกรธมันไม่ได้มีอยู่แล้ว นี่แหละ บัดนี้ อาจารย์ทั่วไปสอนให้เราไปละความโกรธ แล้วไปหาความโกรธ บัดนี้ ไปหาของไม่มี มันก็ไม่เห็น เมื่อมันไม่เห็น เราก็ไปว่า ทำบุญ ให้ทาน รักษาศีลไปก่อน ให้เป็นอุปนิสัย เป็นปัจจัย ต่อหลังจากการตายแล้ว อันนั้นแปลว่า คนไม่รู้จริง คนคาดคิดค้นเดาเอาเอง แต่พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนอย่างนั้น

อดีตที่ผ่านไปแล้ว มันจะทำอะไรให้เราไม่ได้ ท่านสอนอย่างนี้ อนาคตที่ยังไม่มาถึง มันจะมาทำอะไรให้เราไม่ได้ มันจะทำให้เราได้ตั้งแต่ในขณะนี้ ในปัจจุบันนี้เอง พระพุทธเจ้าจึงสอนเรื่องปัจจุบันเท่านั้น เรื่องอดีต อนาคตนั้นมันไม่เป็นคำสอนของ

พระพุทธเจ้า แต่เราไปเข้าใจว่า เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า ใครพูดอยู่ที่ไหน ก็หาว่าพระพุทธเจ้าแสดงสอนอย่างนั้นอย่างนี้ อันนั้นเป็นการเราคาดคิดเอา เราไม่เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง

ที่อาตมาพูดนี้ อาตมารับรอง รับรองคำสอนของพระพุทธเจ้า และรับรองวิธีที่อาตมาพูดนี้ รับรองจริง ๆ ถ้าพวกท่านทำจริง ๆ แล้ว ทำให้มันติดต่อกันเหมือนลูกโซ่ หรือเหมือนนาฬิกาที่มันหมุนอยู่ตลอดเวลา

แต่ไม่ใช่ว่าทำอย่างนี้ ให้มันเหมือนลูกโซ่ หมุนอยู่เหมือนกับนาฬิกานี่ไม่ให้ไปทำการทำงานอื่นใดทั้งหมด ให้ทำความรู้สึกทำจังหวะ เดินจงกรมอยู่อย่างนี้ตลอดเวลาหรือ ไม่ใช่อย่างนั้น

คำว่า ให้ทำอยู่ตลอดเวลานั้น เราทำความรู้สึก ซักผ้าซักเสื้อ ถูบ้าน กวาดบ้าน ล้างถ้วย ล้างจาน เขียนหนังสือ หรือซื้อขายก็ได้ เพียงเรามีความรู้สึกเท่านั้นเอง แต่ความรู้สึกอันนี้แหละ มันจะสะสมเอาไว้ ทีละเล็กทีละน้อย เหมือนกับเราที่มีขัน หรือมีโอ่งน้ำ หรือมีอะไรก็ตาม ที่มันดี ที่รองรับมันดี ฝนตกลงมา ตกทีละนิด ทีละนิด เม็ดฝน เม็ดน้อย ๆ ตกลงนาน ๆ แต่มันเก็บได้ดี น้ำก็เลยเต็มโอ่ง เต็มขัน ขึ้นมา

อันนี้ก็เหมือนกัน เราทำความรู้สึก ยกเท้าไป ยกเท้ามา ยกมือไป ยกมือมา เรานอนกำมือ เหยียดมือ ทำอยู่อย่างนั้น หลับแล้วก็แล้วไป เมื่อนอนตื่นขึ้นมา เราก็ทำไป หลับแล้วก็แล้วไป

ท่านสอนอย่างนี้ เรียกว่า ทำบ่อย ๆ อันนี้เรียกว่า เป็นการเจริญสติ การเจริญ แปลว่า ทำให้มาก

อันนี้แหละวิธีที่จะทำความหลุดพ้น คำว่า หลุดพ้นนั้น มันไม่ได้หลุดพ้นเหมือนที่ว่า เราหนีไปจากเมืองไทย ไปอยู่เมืองนอก มันไม่ได้หลุดพ้นอย่างนั้น คือ หลุดพ้นจากความยึดมั่นถือมั่น เหมือนกับปลิงที่มาเกาะเรา เราไม่ต้องการไปจับปลิง

หลวงพ่อ : ถ้าพูดถึงปลิงนี้ รู้ไหม

ผู้ฟัง : รู้ครับ

หลวงพ่อ : ปลิงมาเกาะเรา มันกินเลือดเรา พอดีเราไปจับปลิง ดึงออกมา ปลิงมันไม่อยากหลุดจากเรา มันติด มันมีสอง เรียกว่า มันมีปากสองปากก็ได้ แต่ปากหนึ่งมันดูดกินเรา ปากหนึ่งมันจับเนื้อเรามันแน่น บัดนี้เราดึงออกมา มันไม่อยากหลุด ถ้ามันหลุดปากหนึ่ง ปากหนึ่งมันติด ปลิงมันเป็นอย่างนั้น อันนี้เรียกว่า ความยึดมั่นถือมั่น หรือว่า อุปาทาน ท่านสอนอย่างนี้

อุปาทาน ก็เหมือนกับปลิงนั่นแหละ มันมีความยึดมั่นถือมั่น มันไม่อยากหลุดออกจากเรา หรือ ความโกรธ ความโลภ ความหลง ก็เช่นเดียวกัน มันไม่อยากหนี แต่ความจริงมันไม่มี อุปาทานก็ไม่มี แต่เราสมมติว่ามันมี

บัดนี้ เราไม่ต้องจับปลิง นี่แหละความหลุดพ้น ที่อาตมาพูดนี้ สมมติให้ฟัง ความหลุดพ้น เราต้องมียามาทาเนื้อเราเอาไว้ ปลิงมันวิ่งเข้ามา เมื่อมาถูกกับกลิ่นยาแล้ว ปลิงมันจะหายตัวมันไปเอง มันไม่เข้ามาใกล้ เพราะมันเป็นเครื่อง เป็นยาพิษ เป็นสิ่งที่แสลงกับตัวมัน ถ้ามันมาเกาะเรา บัดนี้ถ้าไม่มียา *(ที่กล่าวข้างต้น)* สมมติเป็นยาเหมือนกัน เอาปูนกับยาเส้นธรรมดาพื้นบ้านของเรานี้ไปชุบน้ำ เราไม่ต้องจับปลิง เพียงน้ำยากับปูนนั่นแหละ มันได้เนื้อกันแล้ว เอายากับปูนมาบีบใส่ น้ำยากับน้ำปูนไปถูกเนื้อปลิง ปลิงมันตกใจ มันหลุดออกไปคนเดียวมัน เพราะมันเป็นยาแสลง

อันความรู้สึกก็เหมือนกัน มันจะไปไล่ความหลง ความไม่รู้ คือ โทสะ โมหะ โลภะ ออกไป หรือความยึดมั่นถือมั่น ออกไป อันนี้แปลว่า ความหลุดพ้น

บัดนี้ คำว่า พระอรหันต์ พระอรหันต์ ก็หมายถึง การเห็นแจ้ง ไม่ใช่จะไปเห็น เสือหรือผี เทวดา นรก สวรรค์ หรือใต้ดินลงไป หรือไปเห็นคนเขาหมุนสลากกินแบ่ง หรือสลากกินรวบนั่นมันไม่ได้ไปเห็นอย่างนั้น อันนั้นพระอรหันต์นอกแนว อันนั้นพระพุทธเจ้าท่านว่า พระอรหันต์นอกแนว

มาวันนี้ก็เหมือนกัน มีคนพูดให้ฟัง แต่ไม่ต้องพูดคนนั้นคนนี้แหละ ว่ามีพระองค์หนึ่ง ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ มองเห็นคนพูดอยู่ที่ไหนก็รู้ ว่าอย่างนั้น

อันนี้ในฐานะที่จะพูดนี้ก็เหมือนกัน คนไทยทั้งชาติ แต่คนดี ๆ นี่แหละ ทำให้คนดีนี่ชั่วเลวร้ายไป มีมากที่สุด คนไทยเป็นคนดี แต่คนผู้ที่ดีนั่นแหละ ทำให้คนดีนั่นแหละ เป็นการเลวร้ายหลงผิด คิดผิด ทำผิดไป มันเป็นอย่างนั้น มีมากที่สุด แต่พวกเราถึงจะน้อยคนก็ตาม อย่าไปเข้าใจอย่างนั้น คนที่ดีเสาะแสวงหา คนที่กำลังทำผิด พูดชั่ว ทำชั่ว คิดชั่ว พยายามพูดให้คนทำชั่ว พูดชั่วนั่นแหละ กลับคืนมาเป็นคนมีสติปัญญา มีน้อยคน แทบจะไม่มีเสียเลย นี่มันเป็นอย่างนั้น เรื่องนี้เราควรแก้ไขปัญหากัน

เมื่อคิดถึงเรื่องนี้ อาตมาภูมิใจ อย่างที่อาตมามานี้ มาที่สวนยาง บ้านคลองเรียน อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในคราวนี้ที่อาตมามาพูดคืน *(เมื่อวาน)* นี้ อยู่ที่จังหวัดสงขลา บ้านอะไร อาตมาไม่ทราบ มีโยมมาฟังที่อาตมาพูด ถามดูแล้ว มีกี่คน ว่าอย่างนี้ ประมาณอย่างน้อยไม่หลุด ๓๐ คน ถ้าอย่างมาก ก็ภายใน ๗๐ คน ว่าอย่างนี้ แต่เมื่อคิดถึงคราว เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสรู้ใหม่ ๆ ไปแสดงธรรมให้พวกปัญจวัคคีย์ทั้งห้าฟัง มี ๕ คน บัดนี้ อาตมาเพียงเป็นลูกศิษย์ปลายแถว เพราะพระพุทธเจ้าปรินิพพานไปได้นานปีแล้ว มีคนมาฟังขนาด ๓๐ คน เมื่อคืนที่ล่วงมาแล้วนี่ อาตมาก็นึกว่า เราได้ทำงานแทนพระพุทธเจ้า วันนี้อาตมาก็มาที่สวนยาง บ้านคลองเรียน อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่นี่ ก็มีคนมาฟังที่อาตมาพูดอยู่นี้ ในขณะนี้แหละ ประมาณกี่คน

หลวงพ่อ : เท่าไร

ผู้ฟัง : ๑๗ คน

หลวงพ่อ : ๑๗ คน มันดีมากกว่าพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้า ๕ คนฟัง อาตมาเป็นลูกศิษย์ปลายแถว มีเพียง ๑๗ คนฟังนี่ ถ้าหาก ๑๗ คนนี่แหละ ฟังแล้วเข้าใจ ทำความซาบซึ้งกับตัวเอง แก้ปัญหาซึ่งหน้าตัวเองได้ ๑๗ คนนี้ทำแทน เหมือนกันกับที่สมัยพระพุทธเจ้า ๕ คน ช่วยกันเผยแพร่คำสอนทางพ้นทุกข์นี้ จนระบาดมาถึงเมืองไทย ทำในประเทศอินเดีย จนแพร่หลายเข้ามาในเมืองไทย บัดนี้ เราคนไทยจำนวน ๑๗ คน ลองทำ*เบิ่ง (ดู)* อย่างที่อาตมาพูดนี้ เรามีเพื่อน พูดในครอบครัวของเรา ครอบครัวของเรา ไม่มีทุกข์ อันนี้แหละเรื่องพระอรหันต์

พระอรหันต์ก็หมายถึง เห็นต้นเหตุกำเนิดที่เกิดของความคิด ความคิดนี้ อันตัวความคิดนี้ มีอยู่ ๒ ประเภทคือ มันคิดวูบขึ้นมา เราเห็น เรารู้ อันตัวมันคิดวูบขึ้นมานี่แหละ มันมาสอนเรา ให้เราเห็น ให้เรารู้ เมื่อเราทำความคุ้นเคย เราเห็น เรารู้ เราเข้าใจ อยู่อย่างนี้ มันคิดขึ้นมา มีคนนั้นมายกยอเราหรือ มาตำหนิเรา ความคิดมันจะวูบทันที เมื่อมันวูบขึ้นมา เราจะเห็น จะรู้ตัวเห็น ตัวรู้ ตัวเข้าใจ อันนี้เรียกว่า สติ มันจะไปสกัดทันที เมื่อมันสกัดแล้ว ความโกรธ ความโลภ ความหลง ไม่มี

ความโกรธ ความโลภ ความหลง ไม่มี อันนี้ ถ้าพูดตามภาษาเราเรียกว่าเป็นพระอรหันต์ พระอรหันต์หมายถึงเห็นอันนี้ ไม่ได้ไปเห็นว่าคนอยู่ที่นั่น มันทำอย่างนั้น หรือเขาจะหมุนสลากกินแบ่งวันนี้ ไปเห็นว่ามันจะออกเลขตัวนั้นตัวนี้ อันนั้นมันไม่ใช่เป็นเรื่องคำสอนของพระพุทธเจ้า เรื่องนั้นเรียกว่าคนมีกิเลส กิเลสแหละอันนั้น ที่มันคิดไปอย่างนั้น คนใดสอนอย่างนั้น พูดอย่างนั้น อันนั้นไม่ใช่เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า คนนั้นไม่ใช่มาสอนหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า (พระพุทธเจ้าสอนให้คนทุกคนพ้นไปจากความหลงผิด) แล้ว บัดนี้ บ้านเมืองของเราทุกวันนี้ คนสอนกันเรื่องนี้มีมาก เมื่อเราไปหลงผิดอย่างนั้น คนไทยก็ล่มจมไปทุกทีทุกวัน

อันนี้แหละ ที่อาตมาพูดว่า คนดี ๆ คนที่สอนอย่างนั้นก็คนดี ๆ แล้วก็ไปสอนคนที่ดี ๆ นั่นนะ เขาไม่เข้าใจ เขาไปถาม ก็ยังไปสอนให้คนเหล่านั้นโง่ไป เรียกว่า คนดีสอนให้คนดี (เมืองไทยนี่เป็นจำนวนมาก) เป็นคนหลงผิดไปมากที่สุด แล้วคนที่สอนแบบนี้ไม่ใช่เป็นคนที่ไม่รู้นะ คนที่มีความรู้ เป็นลักษณะคนที่มีปัญญาพอสมควร หรือถ้าพูดอย่างตรงไปตรงมา ก็เรียกว่า มีที่มีคนเคารพนับถือนั่นแหละ จึงไปสอนอย่างนั้น ถ้าเราคิดถึงคำสอนของพระพุทธเจ้าจริง ๆ แล้ว พวกนี้แหละทำลายคำสอนของพระพุทธเจ้าโดยไม่รู้ตัว

พระพุทธเจ้าท่านสอนเอาไว้แล้วว่า ธรรมเหล่าใดเป็นไปเพื่อความเบียดเบียนตนเองและผู้อื่นนั้น ธรรมเหล่านั้นไม่เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าท่านสอนอย่างนี้ ธรรมเหล่าใดเป็นไปเพื่อความไม่เบียดเบียนตนเอง และไม่เบียดเบียนคนอื่นนั้น นั่นแหละเป็นธรรม นั่นแหละเป็นวินัย นั่นแหละเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า ท่านสอนเอาไว้อย่างนี้

และขอย้ำอีกพักหนึ่ง พระพุทธเจ้าท่านสอนเอาไว้ คำนี้ทุกคนควรสำนึกเอาให้ดีว่า จะเป็นภิกษุก็ตาม เป็นฆราวาสญาติโยมก็ตาม คนใดเห็นแต่ประโยชน์คนอื่น ไม่ได้เห็นประโยชน์ส่วนตัว คือ ไม่ทำนั่นเอง คือไปสอนแต่คนอื่น ไม่สอนตัวเอง คนนั้นไม่ใช่เป็นลูกศิษย์ของพระพุทธเจ้า จะเป็นพระเป็นเณรก็ตาม คนใดสอนแต่ตัวเอง ไม่สอนคนอื่น อันนั้นก็ไม่ใช่เป็นลูกศิษย์พระพุทธเจ้า ท่านสอนอย่างนั้น คนใดสอนตัวเองและนำไปสอนคนอื่น ให้คนอื่นรู้***นำ*** *(ตาม)* เห็น***นำ*** *(ตาม)* เข้าใจ***นำ*** *(ตาม)* และตัวเองก็ต้องทำอย่างนั้น และก็ต้องปฏิบัติอย่างนั้น อันนั้นแหละเป็นลูกศิษย์ของพระพุทธเจ้า ท่านสอนอย่างนี้

เมื่อพูดถึงตอนนี้ อาตมาอยากแนะนำอย่างหนึ่ง เพราะว่านาน ๆ จึงได้มาที่นี่ อาตมาอายุในราวนี้แหละ อายุ ๗๐ กว่าปีแล้วไม่เคยได้มาบ้านสวนยางนี้ ไม่เคยได้มาเลย ไม่เคยรู้อีกเสียด้วยที่อาตมามาพูดนี้ อาตมาอยากขอชี้แจง และพูดให้ฟังจริง ๆ ในสมัยพระพุทธเจ้ามีอยู่ ตั้งแต่ดึกดำบรรพ์นะตอนนี้ มีคนกลุ่มหนึ่ง

ประกาศพระศาสนา แสดงตนเป็นศาสดา แสดงตนเป็นผู้รู้ ว่าอย่างนั้น เพราะว่าการประชุมสงฆ์นั้น คนนั้นไปฟังอาจารย์ คนนั้นคนนี้ไปฟังอาจารย์คนนี้ แม้ลูกศิษย์หลายคน มีอาจารย์ หลายคน ก็เลยมาพูดกัน

"เอ๊ะ! อาจารย์นั้นสอนอย่างนั้น อาจารย์นี้สอนอย่างนี้ ก็ไม่รู้ทิศทางเลย ใครผิดใครถูก ไม่รู้เลย"

คนจำนวนนั้นก็เลยลงมติกันเข้า

"เอ้า! ถ้าอย่างนั้นเราจะทำอย่างไร จึงจะได้พบเอาบุคคล สำคัญ หรือสัตตบุรุษผู้ที่มีความรู้จริง ๆ" ว่าอย่างนั้นก็ได้

อย่างพวกคุณนี่แหละ ลงมติกัน เอ้า! สมมตินะ วันนี้ เป็นวันที่ ๑๑ อย่างนี้ก็ได้ วันที่ ๑๑ วันนี้แหละ นัดประชุมกันเลย ให้มารวมกันที่สวนยาง บ้านสวนยางนี่แหละแล้วก็นิมนต์อาจารย์ ของท่านมาทุกคน อาจารย์ของคนใด ต้องให้เอากันมาให้หมดเลย นัดกันมาเวลา ๒ โมงเช้าก็ตาม หรือ ๓ โมงเช้า ก็ตาม บัดนี้ ก็มีประธานคนหนึ่ง จะเป็นใครก็ตาม อาตมาก็ไม่ทราบ ในที่นี้ ไม่รู้จักใครทั้งหมดเลย อาตมาไม่รู้ชื่อใคร

หลวงพ่อ : คุณชื่ออะไร

ผู้ฟัง : ชื่อเลิศสิน

หลวงพ่อ : อย่างที่คุณเลิศสินนี่แหละว่า

"ท่านอาจารย์ผู้ฉลาด แสดงตนเป็นพระศาสดา ในขณะนี้แหละ คำสอนของท่านนั้นน่ะ ท่านรับรอง คำสอนของท่านจริงหรือ สอนจริงหรือ และมาสอนผม

นี่นะ ท่านสอนด้วยเมตตาจริงหรือ หรือว่าสอนด้วยความเห็นแก่ตัว ถ้าศาสดาใดสอนด้วยความเมตตาปรานีและคนที่สอนนั่นแหละ ก็ต้องทำอย่างนั้น ท่านรู้จริงมาหรือ ถ้าท่านรู้จริง รับรองคำสอนของท่านจริง ๆ แล้ว และท่านก็ต้องปฏิบัติอย่างนั้นแล้ว ด้วยการเห็นแจ้งด้วยความเมตตาแล้ว ต้องนั่งเงียบ ๆ" ว่าอย่างนั้น "ถ้าศาสดาองค์ใดยังสอนผมด้วยความเห็นแก่ตัว หรือว่าที่ท่านยังไม่รู้แจ้ง ไม่เห็นจริงนั้น ก็นิมนต์ลุกหนีจากศาลา หรือบริเวณบ้านสวนยางนี้เอง อย่าอยู่ที่นี่เลย"

ท่านว่าอย่างนั้น คนยุคนั้นแหละพูดกัน คนที่รับรองคำพูดตัวเองไม่ได้ และตัวเองก็ยังไม่เคยรู้อย่างนั้น ก็เลยหนีไป หนีไปด้วยความฉุนเฉียว ความไม่พอใจ องค์ใดที่ยังใจหนักแน่นหรือพอสมควร เรียกว่า ทำไม่รู้ไม่ชี้ แต่ *(ถึง)* ไม่รู้ก็ทำใจหนักแน่น คือ ใจไม่ร้อนรนปานใด ก็นั่งอยู่ที่นั่น บัดนี้ เห็นนั่งอยู่ที่นั้นก็มันก็มีคนมาก เพราะมันเป็นร้อยเป็นพัน เป็นหมื่นเป็นแสนอย่างที่เมืองไทยที่ครูบาอาจารย์สอนกันอยู่ทุกวันนี้แหละ

หลวงพ่อ : เคยได้ยินไหมเรื่องอย่างนี้ เรื่องที่อาตมาพูดนี้

ผู้ฟัง : ไม่เคย

หลวงพ่อ : ไม่เคยได้ยิน เอ้า..วันนี้ต้องฟังกันให้ดี บัดนี้ภิกษุจำนวนนั้นก็ยังแสดงตัวเป็นผู้รู้อยู่เหมือนเดิม ที่คนหนีไป แล้วก็หมด หายไปแล้วบัดนี้อย่างที่คุณพูดนี่

"ท่านอาจารย์หรือพระศาสดา ที่นั่งอยู่ที่นี่ นั่งเงียบ ๆ แต่อาจารย์องค์ใด ศาสดาองค์ใดนั้น สอนเกล้ากระผมด้วยความเมตตา เพื่อความหลุดพ้น และท่านก็จะต้องปฏิบัติอย่างนั้น รู้จริงมาแล้ว รับรองจริง ๆ หรือคำสอนของท่าน ไม่พลาดผิดจริง ๆ หรือ ถ้าหากศาสดาองค์ใด รับรองได้อย่างนั้น ก็นิมนต์นั่งเงียบ ๆ ถ้าองค์ใดยังรับรองคำสอนของท่านไม่ได้ แต่ท่านยังไม่เคยได้สัมผัสอย่างนั้นแล้ว ไม่เป็นความจริงแล้ว ก็นิมนต์ ***หนี*** *(ลุกออกไป)* จากที่นี่ อย่ามากินข้าวผมให้มันหมด ให้มันเปลืองไป" ว่าอย่างนั้น

ศาสดาเหล่านั้น ก็หนีไปด้วยความตื่นเต้น ความไม่พอใจแล้วดึกดักไปมันเป็นอย่างนั้น แต่องค์ใดยังหนักแน่น ก็นั่งอยู่เงียบ ๆ อย่างนั้น พูดไปตั้งสองหนสามหน พูดอย่างนั้นแหละ แล้วองค์ที่หนักแน่นใจเย็นก็ยังมี เพราะมันยังนึกว่า ถ้าไม่หนีหมดทุกคนก็จะไม่หนี อาจจะเป็นอย่างนั้นนะ แต่ *(สำหรับ)* จิตใจคนผู้มันหนักแน่น

บัดนี้ ก็เอากันทีเดียวนะ บัดนี้นะ ไม่ต้องพูดมากนะ สามสี่ครั้งท่านพูดเรื่องนี้มันเป็นเรื่องปรัมปรา มีพระจำนวน ๑๐๐ คน ว่าอย่างนั้น ครั้งทีแรกออกไปซะจำนวน ๑๐ คน เหลืออยู่ ๙๐ ครั้งที่สองออกไปซะ ๓๐ คน แล้วก็เหลือน้อยเข้า แล้วออกไปครั้งที่สาม แล้วออกไปครั้งที่สี่ ว่าอย่างนั้น ที่พูดนี้ วันนี้อาตมาก็จะนำมาแสดงความบริสุทธิ์ให้ฟัง

"ท่านอาจารย์ผู้แสดงตนเป็นพระศาสดา ผู้บริสุทธิ์จริง ๆ แล้วนั้น ที่มาสอนเกล้ากระผมนี่น่ะ คำสอนของท่านนั่นน่ะ บริสุทธิ์จริงหรือ ไม่มีความสกปรกจริงหรือ แล้วท่านอาจารย์ก็ทำอย่างนั้นประจำหรือ ถ้าองค์ใดสอนเกล้ากระผมด้วยความบริสุทธิ์จริง ๆ เพื่อความหลุดพ้นจริง ๆ (อย่างที่ญาติโยมต้องการความหลุดพ้นวันนี้แหละ ....*หลวงพ่อพูดกับผู้ฟัง)* แล้วคำสอนของท่านนั่นน่ะ ถ้าทำอย่างนั้นจะหลุดพ้นจริง ๆ หรือ แล้วผมทำตามท่านจะหลุดพ้นจริง ๆ หรือ ไม่ใช่จะหลุดพ้นคนเดียวนะ แต่ผมจะทำตามท่านจะหลุดพ้นจริงหรือ ถ้าหากคนใดรับรองอย่างนั้น และท่านก็ต้องปฏิบัติอย่างนั้นมาจริง ทำอย่างนั้นแล้วหลุดพ้นได้จริง ๆ แล้ว ผมนี่นะจำนวน ๑๗ คนนี่นะ จะปฏิบัติกับท่าน จะหลุดพ้นอย่างที่ท่านพูดจริง ๆ หรือ ถ้าหากว่าทั้ง ๑๗ คน นี่นะ (สมมติเอานะนี่ สมมติเอา ......*หลวงพ่อพูดกับผู้ฟัง)* ปฏิบัติจริง ๆ แล้ว ถ้าหลุดพ้นแล้วองค์ใดมีความสามารถยืนยัน รับรองคำสอนของตัวเองอย่างนั้นและท่านก็ต้องปฏิบัติอย่างนั้นอยู่ตลอดมา แล้วก็นิมนต์นั่งเงียบ ๆ"

จำพวกนั้นก็เลยร้อนใจขึ้น เพราะว่าตัวเองยังรับรองไม่ได้ คำสอนของตัวเองยังไม่บริสุทธิ์ (นี่เขาว่าสกปรกภายใน ก็มันเปียกแฉะ อย่างคน อย่าไปเชื่อมันมากเกินไป ทุกวันนี้ ....*หลวงพ่อพูดกับผู้ฟัง)* หนีไปด้วยความฉุนเฉียว ความไม่พอใจ พอดีพวกนั้นหนีไปหมดแล้ว ยังเหลือองค์เดียว *คือ (เหมือน)* อย่างพวกท่านนี่แหละ ก็เลยถาม

กลุ่มคน : "ท่านคือใคร"

ศาสดา : ....(นั่งเงียบไม่พูดไม่คุยเลย)

กลุ่มคน : "ท่านเป็นผีหรือ"

ศาสดา : ....(ก็เงียบ)

กลุ่มคน : "ท่านเป็นเทวดาหรือ"

ศาสดา : ....(ก็เงียบ)

กลุ่มคน : ท่านเป็นอะไร ท่านเป็นพระพุทธเจ้าหรือ"

ศาสดา : ....(แล้วก็เงียบ)

กลุ่มคน : "ท่านเป็นอะไร"

ศาสดา : "ไม่เป็นอะไร เป็นคนธรรมดานี่เอง"

กลุ่มคน : ฮึม! เป็นอย่างนี้ เป็นคนธรรมดานี่เอง"

(ดังนั้น การตรัสรู้นั่นคือ คนธรรมดานี่เอง อย่าไปเชื่อคนที่มาพูดว่า เป็นอย่างนั้น เป็นอย่างนี้ อย่าไปเชื่ออย่างนั้น ....*หลวงพ่อพูดกับผู้ฟัง)*

กลุ่มคน : "ทำไมท่านไม่หนี"

ศาสดา : "อาตมาต้องการ จะให้ท่านทั้ง ๑๗ คนนี่แหละ หลุดพ้นเหมือนอาตมา อาตมารู้แล้ว วิธีทำหลุดพ้น ถ้าหากท่านทั้ง ๑๗ คน.....

(นี่ สมมตินะ อันนี้ จำนวนนั้นมันเป็นพัน ๆ แต่ไม่ใช่ ๑๗ คน เท่านี้ แต่อาตมามาพูดนี้ สมมติ..........*หลวงพ่อพูดกับผู้ฟัง)*

ศาสดา : ....ถ้าหากพวกท่านตั้งใจปฏิบัติจริง ๆ แล้ว อาตมารับรองตายกับพวกท่าน พวกท่านตายก็จะ

ตายด้วย พวกท่านมีชีวิตก็จะมีชีวิตด้วย รับรองว่าพวกท่าน ๑๗ คนนี้ ปฏิบัติอย่างที่อาตมาพูดนี้ต้องหลุดพ้นอย่างอาตมา อาตมาหลุดพ้นแล้ว พวกท่านก็หลุดพ้นได้ เมื่ออาตมาไม่หลุดพ้น อาตมาก็สอนพวกท่านหลุดพ้นไม่ได้"

(ท่านเหล่านั้นก็เลย "สาธุ" ว่าอย่างนั้น ....*หลวงพ่อพูดกับผู้ฟัง)*

กลุ่มคน : "เราได้พบแล้วกับสัตตบุรุษ แต่ยังไม่ทันได้ปฏิบัติ"
"สาธุ เราได้พบแล้ว เราได้เห็นแล้ว กับวิถีทางที่จะทำความหลุดพ้น"

หลวงพ่อ : อันนี้ก็เหมือนกัน อย่าเข้าใจว่าหลุดพ้นแล้วต้องเหาะไปเหมือนกับนก นี่มันไม่เข้าท่า คำว่า หลุดพ้นนี้ก็หมายถึงหลุดพ้นไปจากความเป็นทุกข์นั่นเอง หลุดพ้นไปจาก โทสะ โมหะ โลภะ หลุดพ้นไปจากความยึดมั่นถือมั่น นี่เอง ไม่ใช่หลุดพ้นจากอื่นไกล อันนี้แหละ อาตมาจึงกล้ายืนยัน รับรองคำสอนของพระพุทธเจ้าได้ ผู้หญิงก็ปฏิบัติได้ อาตมาเคยพูด เคยกล่าวกันอยู่เรื่อยอย่างนี้ ผู้ชายก็ปฏิบัติได้ เด็กก็ปฏิบัติได้ แต่ไม่ใช่เด็กอายุ ๒ ปี ๓ ปี ไม่ใช่อย่างนั้น เด็กอายุก็ในเกณฑ์ ๑๐ ปีขึ้นไป อาตมาเคยสอนเด็กอายุ ๙ ปี ถึง ๑๑ ปี อาตมาเคยสอน

ในสมัยหนึ่งมีเด็ก ๆ ที่เรียนหนังสือ บางคนเขาขี้เกียจขี้คร้านเรียน เด็ก ๆ นี่แหละ เป็นคนจังหวัดชัยภูมิ ไปอยู่กับอาตมา

อายุ ๙ ปี ถึง ๑๑ ปี ติดตามไปอยู่กับอาตมา อาตมาไปพูดที่บ้านเขา เด็กน้อยมันไม่อยากเรียนหนังสือ เด็กบ้านนอกมันไม่สนใจ พ่อแม่ก็ดุ ก็เลยพ่อแม่ก็ฝากอาตมาไปอยู่ที่จังหวัดเลย อาตมาไปสอนเขา เด็กนี่ยิ่งรู้เร็วกว่าคนแก่ เพราะมันไม่มีอารมณ์ สอนมันเดินจงกรม สอนมันสร้างจังหวะ เด็กอายุ ๙ ปี นี่แน่ะ ไม่ถึง ๓๐ วัน เด็กอายุ ๑๑ ปีนี่แน่ะ มีอยู่ ๒ คน ได้ ๒๙ วัน *ยัง (จึง)* รู้ เด็กอายุ ๙ ปีนี่ ดูเหมือน ๑๘ วัน หรือ ๒๑ วัน รู้เหมือนกัน

ดังนั้น อาตมาพูดนี้ จึงไม่ได้จำกัด จะเป็นคนชาติใด ภาษาใด ถือศาสนาไหนก็ตาม อาตมาไม่ได้พูดว่า ถือศาสนาคริสต์ปฏิบัติไม่ได้ ถือศาสนาอิสลามปฏิบัติไม่ได้ อาตมาไม่ได้พูดอย่างนั้น จะถือศาสนาผีก็ตาม *(สามารถปฏิบัติได้)* อาตมากล้าได้ ***จังซี*** *(อย่างนี้)*

ดังนั้น ความหลุดพ้น มันมีอยู่แล้วทุกคน มันไม่มีผู้ชี้ลงมาเท่านั้นเองนี่ อันนี่แหละว่า บุญแท้ ๆ บุญก็ถือว่า ความหลุดพ้นนั่นแหละ กุศลก็แปลว่าฉลาด วิธีทำความหลุดพ้นนั่นแหละ

ไม่ใช่ว่าทำบุญเอาเงินไปถวายพระ เป็นจำนวนเป็นร้อยเป็นพันเป็นหมื่นเป็นแสนเป็นล้าน เป็นบุญ อันนั่นก็เป็นบุญ บุญอันนั้นมันเหมือนกันกับที่ว่าน้ำแข็ง ทำแล้วก็สบายใจ ชั่วครู่ชั่วคราวเท่านั้นแหละ น้ำแข็งนี่แหละ มันเป็นก้อนใหญ่ ๆเบ้อเร่อก็ตาม เอาไปตากแดดตากลมให้มันเปื่อย ละลายเป็นน้ำเหมือนเดิม

มันเป็นวิทยาศาสตร์ เท่านั้น

อันนี่แหละ เอาเงินไปทาน ไปสร้างถนนหนทาง ไปสร้างอะไรก็ตาม สร้างศาลาการเปรียญ แม้ที่สุด เอาไปสร้างโบสถ์ สร้างพระพุทธรูป มันก็ดีใจชั่วคราว นาน ๆมันก็หายไปความดีใจ ความโกรธ ความโลภก็มีขึ้นมา อันนั่นแหละเหมือนกับน้ำแข็ง ที่อาตมาพูดนี่

บัดนี้ เมื่อเราทำความหลุดพ้นนี่ เอาเงินไปทานก็ได้ ทานน้อยก็สบายใจ ทานมากก็สบายใจ ไม่ใช่ทานเอาบุญ เอาให้เพื่อคนไม่มีนี่แหละ ไม่ใช่หวังเอา อันนี่แหละที่เรียกว่า ความหลุดพ้น คือไม่เอาอะไรทั้งหมด ไม่เอาทั้งบุญ และไม่เอาทั้งบาป ครั้นถ้าเราเอาบุญ มันก็ดีกว่าเอาบาปนั่นแหละ มันดีเท่านั้น แต่คนไม่รู้จึงมันไม่หลุดพ้น ยังหวังเอาบุญอยู่นี่

คำว่า **ความหลุดพ้นนั้น ไม่ต้องเอาทั้งบุญ ไม่ต้องเอาทั้งบาป ไม่ต้องเอาทั้งดี และไม่ต้องเอาทั้งชั่ว ไม่เอาอะไรทั้งหมด** อันนี้เขาเรียกว่า ความหลุดพ้น ให้เราเข้าใจอย่างนี้ แม้ว่าที่พูดนี้ จะเข้าใจก็ตาม ไม่เข้าใจก็ตาม ที่อาตมาเข้าใจ อาตมาพูดอย่างนี้ ถ้าเรายังหวังจะเอาบุญอยู่มันไม่ใช่หลุดพ้นแล้ว นั่นเราต้องการบุญ มันจะหลุดพ้น**ทำไม** (ได้อย่างไร) มันก็เหมือนเรา มือเราติด อันนี้ท่านว่าอุปาทาน อุปาทานไปด้วยความยึดมั่น ถือมั่น ในการทำความดีของเรานั่นแหละ ท่านสอนอย่างนั้น

ดังนั้น ขอให้เราทุกคนเข้าใจว่า คำว่า ความหลุดพ้น ไม่ต้องเอาบุญและไม่ต้องเอาดี ไม่ต้องเอาชั่ว ทำบุญก็ทำไปอย่างนั้นแหละ ไม่ใช่ทำบุญแล้ว ทำเฉย ๆ ทำไปอย่างนั้น เรียกว่าให้คนไม่มี ว่าอย่างนั้นก็ได้ อันนี้แปลว่า ความหลุดพ้น

หลวงพ่อ : เดี๋ยวนี้ จิตใจพวกท่าน บัดนี้ ถามความจริงนะนี่ เดี๋ยวนี้จิตใจคิดอยากได้อะไร หรือมันเป็นอย่างไร จิตใจเดี๋ยวนี้นี่

ผู้ฟัง : ตอนนี้ไม่อยากได้อะไร

หลวงพ่อ : เฉย ๆ อยู่ใช่ไหม

ผู้ฟัง: ครับ

หลวงพ่อ : เฉย ๆ อันนี่แหละความหลุดพ้น จะไปหาที่ไหน มันมีอยู่แล้ว เราไม่เข้าใจ คือเราไม่จุดตะเกียงนั่นเอง คือเราไม่เคยดูตัวชีวิตของเรา อันนี่แหละ ท่านว่าความหลุดพ้นมันมีอยู่แล้ว เราก็เลยไปหาความหลุดพ้น มันก็เลยไม่เห็นความหลุดพ้น

และบัดนี้ เราไปทำกรรมฐานก็เหมือนกัน เราอยากได้ความสงบ แต่ความสงบมันมีอยู่แล้ว แล้วไปทำให้มันไม่สงบขึ้นมา มันก็เลย มัน*บ่ (ไม่)* ได้ความสงบ อันนี่เราเข้าใจความสงบมันไม่ถูกต้อง

ดังนั้น ที่อาตมานำมาเล่าให้ฟังนี่ พูดด้วยความจริงใจ แล้วไม่ต้องไปหาอะไร พระพุทธเจ้าท่านก็สอนอย่างนี้ ว่ามันมีแล้ว มีมาก่อนพระพุทธเจ้า **ที่ธรรมอันทำให้พระพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ นั่นน่ะ ทำให้พระพุทธเจ้าเป็นพระพุทธเจ้า มันมีมาก่อนพระพุทธเจ้า คือตัวที่มันจิตใจเป็นปกติอยู่ เดี๋ยวนี้นี่แหละ** มันเป็นอย่างนี้ ท่านเรียกว่า **อัพยากะตา ธัมมา** คือ มันไม่ดี มันไม่ชั่ว มันเหนือดี มันเหนือชั่ว อันนี้เป็นสมบัติของมนุษย์ หรือเป็นสมบัติของพระอริยบุคคล และผู้หญิงก็เป็นพระอริยบุคคลได้ ผู้ชายก็เป็นพระอริยบุคคลได้ ถือศาสนาไหนก็เป็นพระอริยบุคคลได้

พระ แปลว่า ผู้ประเสริฐ อันนี้แหละ **จิตใจประเสริฐแล้ว ทำให้มันไม่ได้ มันเป็นอยู่อย่างนี้ตลอดเวลา อันจิตว่าง ๆ จิตไม่ดี ไม่ชั่วนี่น่ะ มันเป็นลูกตุ้ม มันเป็นเบรครถ หรือมันเป็นสมอที่เกาะเรือเอาไว้ นี่แหละ**

ถ้าพูดอย่างนี้ **ถ้าเมื่อจิตใจเราคิดวูบ อยากโกรธขึ้นมาทันที อันจิตอุเบกขาอันนี้มันก็ถ่วงไว้ ไม่ให้มันโกรธเร็ว ถ้ามันโกรธเร็ว มันช็อคตายทันทีเลย นี่แหละจึงว่าคุณค่าของนิพพาน มันมีอยู่แล้ว มันถ่วงไม่ให้คนตายเร็ว คือนิพพานนี่เอง**

บัดนี้ คนมันเกิดโลภจัดขึ้นมา บัดนี้ อันจิตอุเบกขา จิตที่เป็นลูกตุ้มอันนี้แหละ มันเป็นเหมือนกับเบรครถ หรือมันเป็นเหมือนกับลูกตุ้ม หรือมันเป็นเหมือนกับสมอที่เกาะเรือไว้ เครื่องมันเสีย มันจะไหลไป ล่มไป จมไปชนก้อนชนอะไรก็ไม่ทราบแล้ว ดังนั้น

จิตที่เป็นนิพพาน จิตที่เป็นอุเบกขานี่น่ะ จิตของพระอรหันต์นี่น่ะ มันถ่วงไว้ไม่ให้มันโลภจัด

ดังนั้น เรียกว่า **จิตนิพพานนี้มันมีอยู่ทุกคน คุณค่าของนิพพาน จึงว่ามันอยู่กับที่ บุคคลมีปัญญา มันไม่ใช่อยู่กับจิตใจของบุคคลที่ คนไม่มีปัญญา ดังนั้น คนที่มีปัญญานี่ สามารถจะเอานิพพานไปใช้กับชีวิตของเรา**

หนู ๆ ฟังให้เป็นนะ เอานิพพานไปใช้กับชีวิตของเรานะหนูต้องการนิพพานไปใช้กับชีวิตไหม ต้องการนะ แน่ะ! อันนิพพานนี้แปลว่า มันไม่มีทุกข์ ทำโดยไม่มีทุกข์ ไปเรียนหนังสือ ไปเรียนโดยไม่มีทุกข์ ที่เป็นพ่อเป็นแม่ เป็นบิดามารดา ทำการทำงานหน้าที่ของเรา โดยไม่มีทุกข์ อันนี้เรียกว่า ทำไปด้วยนิพพาน นี่!

นิพพาน อันนี้แปลว่า เป็นพระอรหันต์ พระอรหันต์ไม่ใช่เหาะไปอย่างที่เขาพูดกันนั้น ครั้นถ้าใครเป็นพระอรหันต์แล้วว่าเหาะได้ อันนั้นมันเข้าใจ *(ผิด)* คนมันน้ำหนักตั้ง ๕๐, ๖๐ กิโลมันไม่ใช่เป็นเครื่อง*คือ* *(เหมือน)* นกนี่ *ภาษา* *(ประสา)* คนมันต้องเดินไป มันไม่ใช่เป็น*แนว* *(ธรรมชาติที่จะ)* เหาะ นี่มันเข้าใจอย่างนั้น คนเข้าใจว่าพระพุทธเจ้าต้องมีฤทธิ์เหาะไป พวกเรามีปัญญาก็ลองคิดดู พระพุทธเจ้าตรัสรู้ ได้ไม่กี่วันนะ ๖ วัน หรือ ๗ วัน ก็เดินออกมา เดินด้วยเท้านี้เอง ถ้าเหาะ *(ได้)* *ยัง* *(ทำไมจึง)* ไม่เหาะไป จะไปโปรดเอาพวกปัญจวัคคีย์ทั้งห้า เดินไปด้วยเท้า

อย่างที่เราเดินนี่แหละ ก็มีนักบวชคนหนึ่ง เป็นผู้แสวงหาธรรมะ ชื่อว่า อุปกาชีวก ว่าอย่างนั้น ก็เลยไปเห็นพระพุทธเจ้า หน้ายิ้มแย้มแจ่มใส น่าเคารพ น่ากราบ น่าไหว้ เดินสงบเสงี่ยมดี ไปดีมาดี หน้าเบิกบานก็เลยถาม

"ท่านอยู่สำนักไหน เป็นลูกศิษย์ของใคร ครูบาอาจารย์ของท่านสอนอย่างไร ท่านจึงเป็นผู้อย่างนี้ หรือเป็นผู้เช่นนี้"

พระพุทธเจ้าก็เลยตอบ ตอบตรง ๆ นี่แหละ ก็เดินมา ไม่ใช่เหาะ อันคนว่าเหาะนั้น มันเข้าใจอีกเรื่องหนึ่ง ถ้าเหาะมาก็*ยัง (ทำไมจึง)* ไม่เหาะให้อุปกาชีวกคนนั้นเห็น ทำไม เดินมาทำไม อันนี้แหละ เราไม่เข้าใจ เลยตอบกับอุปกาชีวกว่า

"เราไม่ได้เป็นลูกศิษย์ของใคร เราไม่ได้ไปอยู่สำนักไหน ไม่มีใครเป็นครูบาอาจารย์ของเรา" ว่าอย่างนั้น

เรารู้เอง เห็นเอง เข้าใจเอง โดยชอบ"

อุปกาชีวกคนนั้นก็เลย แลบลิ้น ก็สวนทางไป

คนเราก็เหมือนกัน พูดความจริงให้ฟังแล้วไม่ยอมเอา ครั้นหลอกแล้วมันเชื่อทันที มันเป็นอย่างนั้น เหมือนกับคนที่ไปเพื่อว่า พระองค์นั้นบอกเลขเก่งนะ นี่หัวไถลเข้าไปแล้ว ไม่รู้เรื่องอะไร นี่แหละ เป็นอย่างนั้น เมื่อได้ก็สาธุเอาเลย ไปทำบุญก็อยากได้เลข มันเป็นอย่างนั้น

อาตมาไปวันนี้ กับใครนะวันนี้ ก็ลืมไปแล้ว มีผู้หญิง ๒ คน หรือ ๓ คน ไปยืนที่พระอะไรนี่ ที่หาดใหญ่นี่แหละ วันนี้เดินไป

ไม่ใช่เดินนะ เอารถไป ใครน่ะไปด้วย อาตมาก็จำไม่ได้

ผู้ฟัง : คุณทวีชาติ

หลวงพ่อ : เออ! นี่แหละ คนนี้แหละไป ก็มีผู้หญิง ๓ คน มาทำบุญที่นั่น ก็อยากได้เลขนะ มีเงินมาก ถาม *(ดู)* ว่ามีที่ดิน เป็นเจ้าของที่ดิน มีเงินหลาย ก็ยังอยากได้เลขอยู่นั่น ทำบุญอยากได้เลข ทำบุญอยากรวย อันนั้นว่าเขาทำบุญเอาเพื่อกิเลส ไม่ใช่ทำบุญเอาเพื่อหมดกิเลส ไม่ต้องการอยากได้เลขอยากได้***หยัง*** *(อะไร)* ก็ไม่ทำบุญ อันนั้นก็ว่าเข้าใจผิด อย่าไปคิดอย่างนั้น

ทำบุญไม่ต้องทำอย่างนั้น ทำบุญนี่ ทำอย่างไรก็ได้ มันไม่ใช่ทำอย่างที่อาตมาพูดนี่ *(ที่)*อาตมาพูดนี่ ให้ทำความรู้สึกตัว ทำความเห็นแจ้ง ให้คอยดูจิต ดูใจ ว่าอย่างนั้น อันทำบุญแบบโยมคนนั้นพูด มันทำบุญแบบเอาหน้าเอาตา อยากมีชื่อมีเสียง อันนั้นพระพุทธเจ้าท่านว่า ไม่ใช่เป็นลูกศิษย์ของพระพุทธเจ้า ทำลายความหลงผิดไม่ได้ อันนั้น

พระพุทธเจ้า ท่านสอนให้เราทำลายความหลงผิด มันเป็นทุกข์ มันเกิดมามันเป็นทุกข์ ท่านสอนอย่างนั้น ให้รู้จักทุกข์ อันอยากได้เงินนั้น***แม่น*** *(คือ)* อะไรน่ะ นั่นแหละท่าน ***เอิ้น*** *(เรียกว่า)* โลภะ โลภะ มันอยากได้ ท่านสอนอย่างนั้น โมหะ มันไม่รู้จักทุกข์ นี่

คนมีเงินนี่นอนไม่หลับ นอนไม่หลับ *เพื่อ (เพราะ)* อะไร กลัวผู้ร้ายจะมาฉ้อมาโกง หรือจะมาปล้นมาจี้นี่ มันเป็นอย่างนั้น แต่เรานี่ ให้รู้จักมีเงินเพื่ออะไร มีเงินเพื่อใช้จ่ายทดแทน ครั้นอยากเป็นเศรษฐี ก็ต้องเป็นเศรษฐีให้เป็น คนนั้นน่ะมีเงินว่า*ซั่น (อย่างนั้น)* มีเงินหลายสิบ มีเงินเป็นล้าน ๆ อันนั้นไม่ใช่เป็นเศรษฐี มีเงิน*จัก (สัก)*แสนล้าน ก็ไม่เป็นเศรษฐี คำว่า เศรษฐีไม่ได้หมายอย่างนั้น คือ พอกินพอใช้ เหลือกินเหลือใช้ให้คนที่ไม่มี

สมมติเรามีข้าว *จัก (สัก)* ๒ จาน เรากินเพียงจานเดียว จานนี้น่ะ เราอิ่มแล้ว ให้คนที่ไม่มีน่ะ กินไป *จัก (สัก)* จานหนึ่ง อันนี้แหละ เขาเรียกว่าเศรษฐี เศรษฐีคือ มีการแบ่งปันคนนั้นบ้าง คนนี้บ้าง คนที่ไม่มีกิน ให้เขากินบ้างเล็ก ๆ น้อย ๆ เราก็กินพอดี เราก็พอแล้ว อันนี่เขาเรียกว่าเศรษฐี ไม่ใช่ว่ามีเงินร้อยล้าน พันล้าน จึงเป็นเศรษฐี อันมีเงินร้อยล้านพันล้าน เป็นเศรษฐีแบบนั้น เศรษฐีขี้ขอ เศรษฐีคนจน

อันนี่ก็เหมือนกัน นักบวชก็เหมือนกัน วิปัสนาขี้โกรธ กรรมฐานขี้ขอ นี่เขาว่าอย่างนั้น กรรมฐานเดี๋ยวนี้ วิปัสสนาเดี๋ยวนี้ น่ะ ถ้ากรรมฐานเดี๋ยวนี้น่ะแบกกลดเข้าไปป่า แล้วก็มีโยมเข้าไปหา แล้วก็เอาแหละ หลับตาอยากบอกเลย ก็ขอเลย บัดนี้ มันเป็นอย่างนั้น อันนี้อย่าไปเข้าใจอย่างนั้น

ที่อาตมาพูดให้ฟังนี่น่ะ ในสมัยนี้ก็เหมือนกัน แสดงตนเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ในสมัยนั้นก็เหมือนกัน เรียกว่า เราต้องเลือก

ต้องหา ต้องเลือก ต้องหา ต้องเข้าใจพิจารณาจริง ๆ ถ้าไม่เลือก ไม่หา ไม่พิจารณาจริง ๆ แล้วมันจะถูกคนหลอกคนต้มเรา มันเป็นอย่างนั้น

ดังนั้น คำว่า พระอรหันต์นั้น อย่าเข้าใจว่า จะเหาะได้ มันเหาะไม่ได้ มันน้ำหนักมันมาก แต่เครื่องบินนั้น มันจะเหาะได้ มีพัดลม มีอะไร อาตมาก็ไม่ทราบ นกมันก็เหาะได้ *ภาษา (ประสา)* มัน ***แนว*** *(ธรรมชาติ)* ของมันอันนั้นน่ะ คนนี่ มันไม่ใช่ เป็น ***แนว*** *(ธรรมชาติ)*ของมัน มันเดิน คนมันต้องเดินเอา เป็นอย่างนั้น

คำว่า เหาะนั้น หมายถึงจิตใจ คนพูดให้ฟังแล้วมันไม่โกรธ คือมันเหาะ มันอยู่เหนือ เขาเรียกว่า เหนืออารมณ์ เหนือ ไม่ใช่ว่าเหาะไปอย่างนั้น คือ จิตใจมันเหนือ ที่ว่าอยู่เหนือโลก ไม่ใช่ว่าเหนือโลกแล้ว ไปเหาะอยู่บนชั้นฟ้านั้น อย่าเข้าใจอย่างนั้น อยู่เหนืออารมณ์ อารมณ์เขาว่านั้นมันเป็นโลก มันมีความเสียดแทง เขายกยอบ้าง เขานินทาบ้าง อย่างนี้น่ะ อย่าไปถือสานะ มันเป็นเรื่องสมมติ เอาดีอะไรกับมันไม่ได้ โลกนี้มันเป็นอย่างนั้น มันเอาแน่เอานอนไม่ได้ มันมีเปลี่ยนแปลงอยู่อย่างนั้นตลอดเวลา เป็นอย่างนั้น

ที่อาตมาพูดนี่ พูดด้วยความจริงใจ ทุกคนเอาไปใช้ได้ในชีวิตนี้ ทำตัวให้เป็นพระอริยบุคคลได้จริง ๆ ไม่ใช่จะมาบวชอย่างที่อาตมานี้ *(ถ้า)*มาบวชอย่างที่อาตมานี้ เอ้า! ทุกคน ใครจะทำนาทำสวน ใครจะปลูกต้นไม้ ใครจะปลูกผลไม้เอามากิน มาบวช

ทุกคนก็ตายหมดแล้ว บัดนี้ แล้วตายไปแล้วมีประโยชน์อะไร

อันนี่แหละ พระพุทธเจ้าท่านสอนว่า ฉันทะ ความพอใจ ให้ความพอใจ วิริยะ ความเพียร เพียรทำ เพียรพูด เพียรคิด ให้เพียรอย่างนั้น

อย่างที่เรากำมือ เพียรทำ เหยียดมือ เพียรทำนี่แหละ ฉันทะ ความพอใจ พอใจทำ พอใจทำอย่างนี้แหละ อันสติอันนี้แหละ สะสมเล็ก ๆ น้อย ๆ มันจะสามารถมีปัญญาแหลมคม เหมือนกันกับพระพุทธเจ้า ไม่ใช่แหลมคมเหมือนที่ว่า ไปตัดอันนั้นอันนี่ มันสามารถแหลมคมที่ไปตัด โทสะ โมหะ โลภะ มันสามารถที่จะไปตัดความยึดมั่นถือมั่นเหล่านั้น มันสามารถที่จะไปไล่ความสงบที่มันหลงผิดนั้นได้

อันสงบนี่ ขอแนะแนวอีกอย่างหนึ่ง สงบแบบใต้โมหะอย่างหนึ่ง สงบแบบสติปัญญาอย่างหนึ่ง สงบจึงมี ๒ อย่างด้วยกัน สงบแบบอาฬารดาบส อุทกดาบสนั้น สงบแบบใต้โมหะ อันนั้นไม่เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า เจ้าชายสิทธัตถะกุมารก็ไปเรียนมาแล้ว อันนั้นมันไม่ใช่เป็นทางพ้นทุกข์ เราอย่าไปเชื่ออย่างที่ลม ๆ แล้ง ๆ อย่าไปเชื่อคนหลงผิด อย่าไปเชื่อคนไม่รู้ เราก็เรียนมาแล้ว ตำรับตำรามันมี

สงบแบบพระพุทธเจ้านี่น่ะ สงบแบบหลุดพ้น ต้องลืมตาทำการทำงาน หลุดพ้นจากความหลงผิด อันนี้สงบแบบการเห็นแจ้ง

ถ้ามีคนมายกเรา "คุณน่ะดีนะ" เหมือนกับปลา

หลวงพ่อ : เคยเห็นสะดุ้ง หรืออะไรที่เขาเรียก เอาไปยกปลา เคยรู้จักไหม อาตมาไม่เข้าใจ นี่เขาไปจับปลา สะดุ้ง หรือยกปลา ปลาดิ้นอยู่ข้างในน่ะ เขาเอาเป็นคันไป ลงแพ ลงอะไร ที่เขาไปยกตามคลองน่ะ เรียกว่าอะไร

ผู้ฟัง : สวิง

หลวงพ่อ : ไม่ใช่สวิง เขายก คือ ยกใหญ่ ๆ

ผู้ฟัง : ยอ

หลวงพ่อ : นั่นแหละ ถ้าปลาอยู่นั้น เขาไปยอ เขาอยากได้ปลา เขาจะไปยอ ให้เข้าใจอย่างนี้ เข้าใจไหม เมื่อคนมายกเรา เขาต้องการเราเขามายอเอา เขาหวัง คนอยากกินปลา เขาต้องไปยอเอา ครั้นถ้าเขา ไม่ต้องการปลา เขาไม่ต้องไปยอ

อันนี่ก็เหมือนกัน เขาไปบอกเลข บอกบัตร บอกเบอร์ ที่ว่าคนนั้นทำบุญเก่ง คนนี่ทำบุญ เขาไปยอเอา เรียกคนที่ไม่รู้ ก็หลงผิด คนที่มาสอนนั้นน่ะเขามีเหลี่ยมลมคมใน เขาไม่ได้สอน ด้วยการมีเมตตาสงสารเราดอก อันนี่ ที่พูดอย่างนี้ก็อย่าหาว่า อาตมามาโจมตี คนนั้นคนนี้ ไม่ใช่โจมตีนะ พูดให้ฟังอย่างตรงไป ตรงมานะ

อาตมาไม่ยอใครทั้งหมด ใครจะมายออาตมาก็แล้วไป ไม่ยอ ก็แล้วไป จะมาโกรธอาตมาก็แล้วไป ไม่โกรธก็แล้วไป นี่ อาตมา

จะไม่ไปทุกข์กับคนเท่านั้น ไม่ทุกข์แล้ว ก็เอาแล้ว อาตมาไม่ใช่เหาะไปที่ไหน เดินไปอย่างนี่แหละกินข้าวกับคน แล้วก็แล้วไป อาตมาไม่ใช่จะแบกกลดเข้าไปในถ้ำ ไปอยู่คนเดียวนั้น ไม่ต้องไปแล้ว **อาตมาจะไปพูดกับคนนี่แหละ เพราะคนมันเป็นทุกข์**

ไปสอนมันทำไม ถ้ามันจะรู้อะไร ไปอยู่ทำไม ถ้ำ ไปอยู่ในถ้ำก็กลับคืนมากินข้าวกับคนอีกแล้วนี่ นี่มันเป็นอย่างไร ถ้าตัวเก่ง ไปอยู่ในถ้ำแล้ว จะมากินข้าวกับคนทำไม ก็ไปกินข้าวกับผีสิ นี่มันเป็นอย่างนั้น ผีมันเอาข้าวให้กินไม่ได้ เทวดามันก็เอาข้าวให้กินไม่ได้ เทวดาอันนั้นนะ เราไม่เอา

พูดเรื่องเทวดา จะพูดให้ฟัง เขาว่ามีสมมติเทวดา อุปปาติกเทวดา วิสุทธิเทวดา เขาว่าอย่างนั้น **สมมติเทวดา**นี่คือสมมติว่า "อุ้ย..อีตาคนนั้นน่ะ แหม!ใจดี ใจงาม แต่งเนื้อแต่งตัวเหมือนเทวดา" นี่เทวดาสมมติ อันนี้

อุปปาติกเทวดา บัดนี้น่ะ มันอุบัติขึ้นในใจ เขาว่ามันมีหิริความละอายแก่ใจ เขาว่า อุปปาติกเทวดา

วิสุทธิเทวดา จิตใจมันบริสุทธิ์แล้ว มันไม่สามารถที่จะทำความสกปรก เขาจึงว่า เทวดามันเป็นอย่างนั้น

ถ้าจะพูดโดยตรงแล้ว คือพวกที่คุณนี่แหละ ไปทำงานตามบริษัท ห้างร้าน หรือเป็นข้าราชการ ตอนกลางวันไม่มีโอกาส ไม่มีเวลา ที่ไปฟังธรรมะจากพระพุทธเจ้านั้น จึงว่าตอนเย็น ดึก ๆ พระพุทธเจ้าแสดงธรรมะให้เทวดาฟัง พวกนั้นมันไม่มีเวลาจะไป

กลางวัน ก็ไปทำการทำงาน เลิกการเลิกงานมาแล้ว ก็มากินข้าวกินน้ำ หรือมาอาบน้ำอาบใน แต่งเนื้อแต่งตัวแล้วก็กินข้าวกินน้ำแล้วก็พาลูกพาเมียไปฟังธรรมะจากพระพุทธเจ้า ไปสนทนาธรรมกับพระพุทธเจ้า เพื่อจะเอามาปฏิบัติในบ้านในเรือนเรา อันนั้นเขาเรียกว่า วิสุทธิเทวดา สมมติเอานั่นแหละ

นี่แหละ เทวดา คือผู้ที่ไม่ได้ทำงานตรากตรำด้วยเหงื่อไคลอย่างนั้นคือทำงานด้วยสติปัญญา เขาเรียกว่า สมมติเทวดา จึงว่าสมมติเทวดา อุปปาติกเทวดา วิสุทธิเทวดา เราต้องเข้าใจอย่างนั้น ไม่ใช่ว่าเทวดาต้องอยู่บนฟ้า*พู้น (โน่น)* แน่ะ ! มันเข้าใจอย่างนั้น อันนั้นก็จริงโดยที่ว่าคนไม่รู้ เราต้องเข้าใจอย่างนั้นตำรับตำราเขามีดีแล้ว แต่เราไม่เข้าใจ คือเราไม่เคยสนใจนั่นเองนี่มันเป็นอย่างนั้น

ดังนั้น ที่อาตมาได้นำมาเล่าให้ฟัง เรื่องปรัมปราหลายเรื่องหลายราย แต่สิ่งที่ *(ทำให้)* จะรู้เรื่องนี้นั้น อาตมาได้เจริญสติแบบที่อาตมาสอนนั่นน่ะ นั่งตรง ๆ จะนั่งห้อยเท้าก็ได้ นั่งขัดสมาธิก็ได้ เหยียดขาก็ได้ นั่งพับเพียบก็ได้ เอามือวางไว้บนขานี่น่ะ พลิกมือขึ้นให้มีสติเข้าไปก็รู้สึก ยกมือขึ้นมาครึ่งตัว ให้มีสติเข้ามารู้สึก เอามือมาหาสะดือ ให้มีความรู้สึก บัดนี้พลิกมือซ้ายขึ้นให้มีความรู้สึก ยกมือซ้ายขึ้นครึ่งตัว ให้มีความรู้สึก เอามือซ้ายมาทับมือขวาให้มีความรู้สึก เลื่อนมือขวาขึ้นหน้าอก ให้มีความรู้สึกเอามือขวาเอามาตรงข้างนี่ ให้มีความรู้สึก ลดมือขวาลงตั้งไว้

บนขาขวา ให้มีความรู้สึก คว่ำมือขวาลง ให้มีความรู้สึก

นี่แหละ อาตมาจึงรับรองได้ รับรองได้เหมือนอย่างกับที่อาตมาพูดให้ฟังเมื่อกี้นี้ว่า มันมีศาสดาหลายองค์ เชิญมา นิมนต์มา หรือบอกมา ว่า***หยัง*** *(อะไร)* ก็ได้ มารวมกันที่บ้านสวนยางนี่แหละ ได้มาแสดงความบริสุทธิ์ อาตมาเอาชีวิตเป็นประกัน ถ้าพวกเธอทั้งหลายทำอย่างนี้ อาตมารับรองได้

เอ้า ! ตำราหนังสือเขาสอนไว้ ธรรมวิจารณ์เป็นความรู้นักธรรมชั้นเอก ผู้ที่เจริญสติปัฏฐานสี่ให้ติดต่อกันเหมือนลูกโซ่ อย่างนาน ๗ ปี อย่างกลาง ๗ เดือน อย่างเร็วที่สุด นับตั้งแต่ ๑ วันถึง ๗ วัน หรือ ๑๕ วัน มีอานิสงส์ ๒ ประการนั่นน่ะ หนึ่ง เป็นพระอรหันต์ ถ้าหากไม่ได้เป็นพระอรหันต์ในปัจจุบันภพนี้ ต้องเป็นพระอนาคามี พระอนาคามีนั้น เขาพูดไว้ในตัวหนังสือว่า ไปเกิดในรูปสัญญีพรหม ไม่ใช่ว่าเกิดในเมืองมนุษย์นี่นะ ไปเกิดรูปสัญญีพรหม มีอายุ ๕,๐๐๐ ปี พอดีดับขันธ์ที่นั่นตาย ว่าอย่างนั้นเถอะไป๊ ก็เลยไปนิพพานเลย ว่าอย่างนั้น

แต่อาตมาไม่ได้พูดอย่างนั้น อาตมาพูดนี่ ***ถ้าเจริญสติปัฏฐานสี่*** แบบที่อาตมาบอกนี่ พลิกมือขึ้น คว่ำมือลง ยกมือไป เอามือมา เดินหน้าถอยหลัง กำมือ เหยียดมือ เอานิ้วมือบีบ หรือสัมผัสมือกันอยู่อย่างนี้แหละ ให้มีความรู้สึกไปไหนมาไหน ทำเล่น ๆ ไป ทำเพื่อความสนุก นี่อย่างนี้ ทำมือเดียว อย่าทำพร้อมกันสองมือสามมือ ทำมือขวามือซ้ายไม่ต้องทำ ทำมือซ้ายมือขวาไม่ต้องทำ

เราไม่ทำ *(การสร้างจังหวะ)* แล้ว บัดนี้ เรากระพริบตา ก็ให้รู้สึกเหลือบซ้ายแลขวา ให้รู้สึก ไม่ต้องทำมือก็ได้ อันนี้ หรือเราจะทำมือก็ได้ เมื่อทำมือแล้วไม่ได้กำหนด *(ตายตัว)* อย่างนั้น อันนี้อาตมารับรองได้ จะเอาชีวิตเป็นเดิมพัน

อย่างที่ตำราหรืออาตมาเล่านิทานปรัมปรามาให้ฟังเมื่อกี้นี้ว่า จะไม่หนีจากโยมเลย ถ้าปฏิบัติอย่างนี้ จะไม่หนีเลย ไม่หนีจากโลกนี้ไปได้ รับรองได้ว่า ๓ ปี ๓ ปีนะ ! ความทุกข์ไม่ต้องมีแล้ว เราจะอยู่เหนือความทุกข์ได้จริง ๆ

อย่างนานนะ ๓ ปี อย่างกลางปีหนึ่ง ๓๖๕ วัน อืม.... เอ้า ! อย่างเร็วที่สุด นับตั้งแต่ ๑ วันถึง ๙๐ วัน อานิสงส์ ไม่ต้องพูดเลย พระอรหันต์ก็ไม่ต้องเอา ไม่ต้องเอาอะไรทั้งหมดเลย เอาแต่ไม่มีทุกข์อย่างเดียวก็พอ อาตมา ไม่มีทุกข์จริง ๆ รับรองว่าทุกข์ไม่มีล่ะ ! อาตมาจะเดินดินกินข้าวไปกับญาติกับโยมนี่แหละ ไม่ทุกข์แล้ว เอ้า ! ไม่ต้องเป็นพระอรหันต์ ไม่ต้องเป็นอะไร ไม่ต้องไปสวรรค์ ไม่ต้องไปนิพพานที่ไหนล่ะ

นี่ นิพพาน แปลว่า ความเย็น สวรรค์ ก็หมายถึงว่า ไม่เดือดร้อนกับคนเท่านั้นเอง นี่แหละคำสอนของพระพุทธเจ้าจริง ๆ น่ะ อันนี่ ไม่ต้องไปวิ่งเต้นไหว้วอนเอากับใครทั้งหมดเลย ผีช่วยเราไม่ได้ เทวดาช่วยเราให้ได้ไม่ได้ **แม้พระพุทธเจ้าเองอยู่ที่นี่แหละ นั่งอยู่ที่นี่แหละ มาทำแทนเราก็ไม่ได้**

พระพุทธเจ้าท่านจึงสอนเอาไว้ว่า **อักขาตโร ตถาคตา**

อันนี้เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า แปลว่า **พระตถาคตเป็นผู้แนะวิธีปฏิบัติ การประพฤติปฏิบัติเป็นหน้าที่ของเราทำเอง** ท่านสอนอย่างนั้น แต่พระตถาคตคือ พระพุทธเจ้านั้นทำแทนพวกเธอไม่ได้ ท่านสอนอย่างนี้ แต่เธออยากรู้ ต้องทำเอาเอง

อันนี่ อาตมาไปสอน บางคนไม่อยากทำ แต่อยากฟังเฉย ๆ อยากฟังแต่บอกให้ทำเลย ไม่อยากทำ อันนี่อาตมาไปเทศน์ที่จังหวัดบุรีรัมย์ อาตมาพูดคนเป็นหลายร้อยวันนั้น แต่ปีไหนจำไม่ได้ คนเป็นหลายร้อยนะ

(อาตมา) บอกว่า "ทำ ทำนะโยม" ว่า***ซั้น*** *(อย่างนั้น)*

"เฉยเลย"

อาตมาก็เลยพูดขึ้นให้ว่า

"ถ้าคนใดไม่ทำ ตกนรก" ก็เลยพูดอย่างนี้เลย

"ถ้าคนใดไม่ทำกับอาตมาคราวนี้ตกนรก ใครอยากตกนรกไม่ต้องทำ" พูดอย่างนี้

"ใครไม่อยากไปนรกต้องทำ" แน่ะ

อาตมาก็บอกว่า "ถ้าทำเดี๋ยวนี้ต้องมีนิสัย"

นิสัย คือเคยรู้นั่นแหละ **ปารมี** ปาระ แปลว่า พร้อมแล้ว มีแล้ว ที่จะทำได้ ไม่ใช่ว่าสร้างสมอบรมปารมีต่อจากหลังตายแล้ว อันนั้นมันเข้าใจผิด

"ถ้าใครไม่ทำปารมีเดี๋ยวนี้แหละตกนรก บอกให้" นี่

ทำตาม *(ถ้า)* ไม่เอานรกมาขู่ ไม่ทำจริง ๆ มันเป็นอย่างนั้น ต้องเอาสวรรค์เอานรกมาขู่เอา เอาสวรรค์ ***มาย่องมายก*** *(หลอกล่อ)* เอา ***ยัง*** *(จึงจะ)* ทำได้ อันนี้แปลว่า คนด้าน คนดื้อ คนมีมานะ คนเป็นทิฏฐิ

อันนี้เราต้องฟัง ต้องทำตาม ที่ ๆ ได้นำมาเล่าให้ฟังวันนี้ ก็เอาล่ะ อาตมาเข้าใจว่าสมควรแล้วนี่ จะสอนกัน วิธีเดินจงกรมให้ เพราะว่าเราต้องทำกันจริง ๆ ไม่ใช่จะพูดให้ฟัง อันที่พูดแล้ว มันเพียงแต่ว่า อักขาตโร ตถาคตา นั่นแหละ

อักขาตโร ตถาคตา นั้น แปลว่า พระตถาคตเป็นแต่เพียงผู้แนะแนว วิธีปฏิบัติ วิธียกมือ ให้มีสติเท่านั้นแหละ การทำพวกเธอทำเอาเอง ท่านสอนอย่างนั้น ผู้รู้เอง เห็นเอง เธอรู้เอง เธอเห็นเอง เธอเข้าใจเอง ไม่ใช่อาตมาจะไปรู้แทน ไม่ใช่อาตมาจะไปทำแทน ทำแทนใครไม่ได้ อาตมารู้อย่างนี้ อาตมาจึงเอามาแนะแนวอย่างนี้ เพราะว่าอย่างอื่นอาตมาก็ทำมา พุทโธ อรหังพองยุบ ดูลมหายใจ อาตมาทำมามาก แต่ไม่มีปัญญา ไม่รู้จริง ๆ

อาตมาทำอันนี้ ดูเหมือนอาตมาไปรับกรรมฐาน ***มื้อ*** *(วัน)* ๘ ค่ำ ***มื้อ*** *(วัน)* ๙ ค่ำ อาตมาทำทั้งวันทั้งคืน ***มื้อ*** *(วัน)* ๑๐ ค่ำ อาตมารู้ อาตมาเป็นคนจริงนะ ไม่ใช่ว่าพูดเล่นนะ เรียกว่า พูดจริงทำจริง ต้องรู้จริง พูดไม่จริง ทำไม่จริง มันก็รู้ไม่จริง พระพุทธเจ้าท่านสอนอย่างนั้น

อันนี้คนจริงนะ พูดจริง ๆ อาตมาจึงกล้า

"พวกคุณนี่ ไม่เหมือนอาตมานะ" สมมตินะ "ทำไม่จริง" เอ้า ! ให้เวลา ๓ ปี อาตมาทำสองวันน่ะ มันรู้นะ พวกเธอทำ ๓ ปี จะไม่เท่าอาตมาทำ ๒ วัน*ติ (หรือ?)* โอย..... มันก็บ้าเท่านั้น มันเป็นอย่างนี้ เอ้า ! เดินจงกรมดีกว่า

ผู้ฟัง : หลวงพ่อคะ กรุณาอธิบายการเดินจงกรม

หลวงพ่อ : เดินจงกรมนี่นะ เดินไป ไม่ต้องว่า ซ้ายย่างหนอ ขวาย่างหนอ ไม่ต้องพูดยกส้นหนอ ยกหนอ ไปหนอ ลงหนอ กดหนอ ถูกหนอ ไม่ต้องพูด อาตมาทำมาแล้ว เรื่องนี้ ทำแล้วไม่เกิดปัญญา อันนี้เขาเรียกว่า วิธีพองยุบ อาตมาทำอย่างน้อยต้องเป็นเวลา ๘ ปี เรื่องนี้ มันเหลือไปแล้ว ในตำราบอกว่า ๗ ปีนี่ อาตมาทำมาเป็นเวลาช้า *(นาน)* เกือบ ๘ ปี***พู่น*** *(โน่น)* ***เพิ่น*** *(เขา)* ทำมา ยกส้นหนอ ยกหนอ ไปหนอ ลงหนอ ถูกหนอ กดหนอ ได้ฌาน เขาว่าอย่างนั้น มันจะได้ ฌาน***ทำไม*** *(ได้อย่างไร)* มันจำเอามาพูดเอา ไม่ใช่ฌาน ฌาน แปลว่า รู้ อาตมาก็เลยตัดทิ้ง ไม่ต้องพูด เดินไปเฉย ๆ เดินก้าวไป

หลวงพ่อ : หนูทำงานอะไร

ผู้ฟัง : เป็นครูค่ะ

หลวงพ่อ : เดินไปโรงเรียน บัดนี้น่ะ ถ้าหากหนูมีรถจักรยาน หรือนั่งรถไปก็ตาม ถ้านั่งรถจักรยาน ขาก็ย้ายไป

อย่างนี้ ***หยับ*** *(เหยียบ)* บันไดมันให้มีความรู้สึก ถ้าไม่มีรถจักรยาน เดินก็เดินไปเฉย ๆ นี่แหละ เดินไป เดินก้าวไป ก้าว***จัก*** *(สัก)* ๑๐ ก้าว รู้ครั้งหนึ่ง ก็ยังดี ดีกว่าไม่รู้ เอาอย่างนี้ ถ้าเดินไป ๑๐ ก้าว รู้ ๕ ครั้งก็ยิ่งดี ถ้าไม่รู้สักเที่ยว ก็เต็มทีแล้ว เป็น อย่างนั้น ต้องรู้ รู้ก้าวหนึ่ง สองก้าวก็ดี ไปถึง โรงเรียนคงจะมี***จัก*** *(สัก)* ร้อยก้าวนะ รู้***จัก*** *(สัก)* สิบก้าวก็ดี ดีกว่าไม่รู้ นี่แหละทำอย่างนี้ มันจะสะสม เอาไว้ ความรู้อันนี้มันจะค่อย ๆ มากขึ้น ๆ มันจะรู้ เรื่อย ๆ ไป

วิธีที่พูดกันวันนี้ ก็ต้องพูดกันอย่างนี้ คือรู้เรื่องรูปนามแล้ว อย่าเอาสติมาใช้รูปนาม ให้เอาสติคอยดูความคิด บัดนี้หนูเดินไป โรงเรียน ไปสอนนักเรียน เดินไป อย่าเอาสติมากำหนดเท้ามาก เกินไป ให้คอยดูความคิด ดูต้นไม้ หรือดูคนเดินผ่านไปตามถนน หนทางก็ได้ แล้วมันแวบคิดขึ้นมา

"อุ้ย ! คิดแล้ว"

ทิ้งไปเลย อย่าเข้าไปในความคิด ถ้าเข้าไปในความคิด มันจะพาคิด

"โอ้ย ! คนนั้นผู้หญิง ผู้ชาย ดูหน้าดูตา คนดำคนขาว นุ่งเสื้อสีนั้นสีนี้"

ไม่ต้องเอา อันนั้นมันเป็นวิตกวิจารณ์ เห็นแล้วผู้หญิงก็ช่าง ผู้ชายก็ตามเฉยไปเลย

"โอ้ ! ต้นไม้เป็นกิ่งนั้นกิ่งนี้"

ไม่ต้องวิพากษ์วิจารณ์ อันนั้น

อันนี้เป็นวิธีหนึ่ง คือว่ามันคิดก็แล้วไป มันคิดก็แล้วไป

แต่ว่า *(เรื่องงาน)* ต้องวิพากษ์วิจารณ์นะ อันนี้สมมติพูดนะ ถ้ามีเรื่อง *(เกิด)* ขึ้นมาจะแก้ปัญหาไม่ได้นะบัดนี้ อันนี้มันต้องเป็นอย่างนั้น ถ้า *(มี)* คนไปลักของบัดนี้ *(ขโมย)* นุ่งเสื้อสีนั้นสีนี้ก็ *(ให้)* รู้จักอีกแล้ว บัดนี้ อันนี้มันต้องเป็นปัญญานะนี่นะ คือว่าต้องรู้คนผู้ชายผู้หญิง คนมีอายุกี่ปี ประมาณเอานะ เขาก็ให้รู้

แต่อาตมาพูดนี้ *(เรื่องปฏิบัติ)* ไม่ได้พูดเรื่อง *(งาน)* อันนั้น คือพูดให้รู้ความคิด เมื่อกำลังมันคิด แวบขึ้นไปแล้ว ตัดทันที อย่าไปวิพากษ์วิจารณ์ คิดดี คิดชั่ว ไม่ต้องคิด

บัดนี้เราจะสร้างบ้านสร้างเรือน ต้องมีโครงการ *(ให้)* คิด อันนั้นน่ะหนูจะไปสอนนักเรียน ต้องมีโครงการจะสอนเรื่องอะไรวันนี้ ต้องสอน ต้องคิด

แต่ความคิดชนิดหนึ่ง มันคิดขึ้นมาแวบเดียว มันไปเลย อันนั้นเป็นเรื่องความคิด ความคิดตัวนี้มันนำ โทสะ โมหะ โลภะ เข้ามา

อันที่เราตั้ง*(ใจ)*คิดขึ้นมานั้น มันไม่นำโทสะ โมหะ อันนั้นมันตั้ง*(ใจ)* คิดมาด้วยสติปัญญา ความคิดจึงมีสองอย่างด้วยกัน

ความสงบก็มีสองอย่างด้วยกัน สงบจากอันความคิดแวบ อันนั่นแหละ แล้วก็มาอยู่ด้วยสติปัญญาตัวนี้ อันนี้สงบแบบการเห็นแจ้ง สงบแบบ***บ่*** *(ไม่)* เห็นความคิดแวบ อันนั้นเขาว่าสงบใต้โมหะ เพราะมันสงบมืด ๆ อันนั้นสงบไม่รู้ อันนั้น

เดินไปก็ให้รู้ นั่งกินข้าวก็ให้รู้ นี่เป็นวิธีเดินจงกรม ไม่ใช่ว่าเดินจงกรม เดินทั้งวัน ไม่รู้สึกตัวเลย อันนั้นก็เต็มที่แล้ว เดินไปจนตาย มันเป็นอย่างนั้นไม่ใช่เดินอย่างนั้น เดินก้าวไปก้าวมารู้ นี่ว่าเดินจงกรม

เดินจงกรมก็หมายถึง เปลี่ยนอิริยาบถนั่นเอง ให้เข้าใจว่าเดินจงกรมเพื่ออะไร เปลี่ยนอิริยาบถ คือ นั่งนานมันเจ็บแข้งเจ็บขา บัดนี้ เดิน***หลาย*** *(มาก)* มันก็เมื่อยหลัง เมื่อยเอว นั่งด้านหนึ่งเขาเรียกว่า เปลี่ยนอิริยาบถ เปลี่ยนให้เท่า ๆ กัน นั่งบ้าง นอนบ้าง ยืนบ้าง เดินบ้าง อิริยาบถทั้งสี่ให้เท่า ๆ กัน แบ่งเท่ากัน หรือไม่แบ่งเท่ากันก็ได้ เพราะว่าเราไม่มีนาฬิกานี่ น้อยมากอะไรก็พอดีพอควร เดินเหนื่อยแล้วก็ไปนั่งก็ได้ นั่งเหนื่อยแล้ว โอ้ย ! ลุกเดินก็ได้ หรือนอนก็ได้ แต่นอนอย่าไปนอนหลับนะ ถ้านอนหลับ

ทั้งวันทั้งชาติก็เหมือนกับหมู หมูมันนอนอยู่ในคอกมัน เป็นอย่างนั้น อย่าไปทำ ที่พูด ๆ นี่ เข้าใจไหมวิธีพูดนะ เข้าใจไหม วิธีทำจังหวะ

ผู้ฟัง : งั้นสรุปว่า ความคิดที่อยู่ใต้โมหะนี่ เราต้องปัดไป

หลวงพ่อ : ปัดไปเลย

ผู้ฟัง : แต่ความคิดที่เป็นไปด้วยสติปัญญาเพื่อการเพื่องาน ของเรา เราต้องคิด

หลวงพ่อ : อันนั้นถ้าไม่คิดก็ทำไม่ได้ ก็บ้าแล้ว ต้องเป็น ต้องคิด เราจะทำอะไร จะปลูกบ้าน หรือจะซื้อของ เสื้อผ้า หรือจะซื้ออะไรก็ตาม มันต้องคิด มันจะคุ้มค่า เงินเราไหม เราซื้อไปแล้ว จะไปทำอะไร มันต้องคิด อันนั้น ไม่คิดเขาว่าคนบ้าอันนั้น ให้เข้าใจอย่างนั้น ต้องใช้สติปัญญา

อันนี่แหละ *(ความรู้สึกตัว)* เป็นมหากุศลอย่างยิ่ง มหากุศล มหา แปลว่า ใหญ่ อันนี้แหละ เขาเรียกว่า ปารมี ไม่ใช่ว่าปารมี ทานปารมี ศีลปารมี ไม่ใช่อย่างนั้น คำว่า ทานปารมี ศีลปารมี เนกขัมปารมี อันนั้นมันเรื่องตำรา อย่าไปเข้าใจอย่างนั้น ทานปารมี ทาน เขาว่า ให้ เอาให้ ศีลปารมี เขาว่าศีล คนมีศีล ไม่ใช่ว่า ตายแล้ว***ยัง*** *(จึง)* จะมีศีล สร้างสมอบรมปารมี อันนั้นมันเรื่อง นอกเรื่อง

ปาระ แปลว่า พร้อม มีแล้ว เอ้า ! บัดนี้ ถามดูซิ เอ้า ! กำมือดูซิ มีแล้ว มือก็มีพร้อมแล้ว ความรู้สึกเราก็มีพร้อมแล้ว เราเรียกว่า ปาระ ปาระ แปลว่า พร้อม มีแล้ว ความรู้สึกที่มันมีแล้ว อันโมหะ โทสะนั้นมันไม่มี พระพุทธเจ้าท่านสอนอย่างนี้ อย่าไปสนใจกับมัน

หลวงพ่อ : เดี๋ยวนี้มีโมหะ โทสะ ไหมหนู

ผู้ฟัง : ไม่มี

หลวงพ่อ : แน่ะ ! อันกำมือนี้มีไหม

ผู้ฟัง : มี

หลวงพ่อ : อันกำมือนี้รู้สึกไหม รู้สึกไหม

ผู้ฟัง : รู้สึก

หลวงพ่อ : อันความรู้สึกนี่มันมี ท่านว่า ***เอิ้น*** *(เรียก)* ว่า ปารมี ปาระ แปลว่า พร้อมแล้ว กำมือ พร้อมแล้วนี่ รู้สึกแล้ว ***เพิ่นเอิ้น*** *(ท่านเรียก)* ว่ามี ปาระ แปลว่า พร้อมเพรียง ปาระ แปลว่า มันมี ปารมีตายแล้ว***ยัง*** *(จึง)* เอาไปสร้างสม อันนั้นมันเรื่องตำรา คนที่ไม่เข้าใจต้องพูดไปอย่างนั้น ไม่ใช่ว่าสร้างปีนี้ปีหน้า***ยัง*** *(จึง)* เอามันไม่ใช่อย่างนั้น สร้างเดี๋ยวนี้ ต้องเอาเดี๋ยวนี้

ปาระ แปลว่า พร้อม มีแล้ว พร้อมแล้ว ความจะรู้สึก *(มี)* พร้อมแล้ว ปาระ แปลว่าพร้อมเพรียง อดีต อนาคต ไม่ต้องเอา เอาปัจจุบัน *(ให้)* เข้าใจ

หลวงพ่อ : มีไหม ปารมีนี่มีไหม

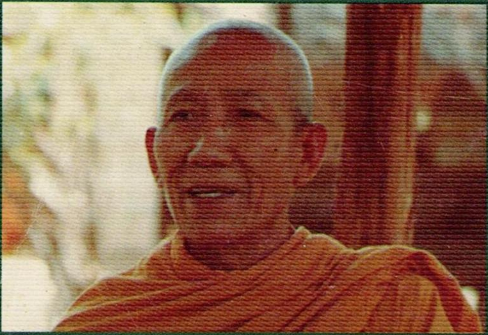
ผู้ฟัง : มี

หลวงพ่อ : นี่แหละ ปารมี แปลว่า สร้างเดี๋ยวนี้ ต้องรู้เดี๋ยวนี้ ท่านว่าอย่างนั้น เดินจงกรมก็เหมือนกัน เดินไป ยกเท้าไป ยกเท้ามา ก็รู้สึก อย่างนั้นมีแล้ว เข้าใจอย่างนั้น เอ้า! เดินจงกรมก็ได้

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว นายพะนอม แก้วกำเนิด ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๕๓๔

กาลามสูตร

๑. อย่าเชื่อถือโดยการฟังตามกันมา
๒. อย่าเชื่อถือโดยเห็นทำตามกันมา
๓. อย่าเชื่อถือโดยมีการเล่าลือกันมา
๔. อย่าเชื่อถือโดยการอ้างตำรา
๕. อย่าเชื่อถือโดยการนึกเดาเอาเอง
๖. อย่าเชื่อถือโดยคิดตามอาการเป็นไป
๗. อย่าเชื่อถือโดยชอบใจว่าถูกต้องตามหลักของตน
๘. อย่าเชื่อถือโดยเห็นว่าเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ
๙. อย่าเชื่อถือโดยการคาดคะเนเอาเอง
๑๐. อย่าเชื่อถือโดยเห็นว่าเป็นครูบาอาจารย์ของเรา

เอาเงินไปซื้อให้มันหลุดพ้นจากความเป็นทุกข์นี้ไม่ได้
เอาเงินไปซื้อให้เป็นพระอรหันต์ก็ไม่ได้
จะหลุดพ้นได้ เพราะการเจริญสติเท่านั้น
หรือจะเป็นพระอรหันต์ได้ ก็เพราะการเจริญสติเท่านั้น
นอกจากวิธีการเจริญสติแล้ว..... ไม่มีทาง